

UNIVERZITA KARLOVA
HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Strategie pomoci týraným ženám v ČR

Strategies to help abused women in the Czech republic

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

Mgr. Jana Poláčková

Autor:

Kristýna Jurková, DiS

Praha 2018

Poděkování

Chtěla bych poděkovat Mgr. Janě Poláčkové za odborné vedení mé bakalářské práce, za její cenné rady a připomínky.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci Strategie pomoci týraných žen v ČR vypracovala samostatně. Dále prohlašuji, že všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 16. 4. 2018

.....

Anotace

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části. První část je teoretická a pojednává o domácím násilí. Popisuje tento typ násilí do hloubky. Zaměřuje se zejména na ohrožené ženy a muže jako agresory. Nemalá pozornost je věnována dětem z rodin postihnutých domácím násilím a následkům, které z tohoto jevu plynou. Dále je v teoretické části nastíněna pomoc těmto obětem, která je pak dále rozpracována v praktické části. Práce je obohacena o mýty, které se vyskytují ve společnosti v rámci této problematiky. Praktická část je již zaměřená na konkrétní pomoc týraným ženám. Pozornost je věnována konkrétním organizacím, které se zaměřují na tento negativní jev ve společnosti a také na pomoc, která je poskytována ze zákona Policií České republiky. Závěr práce se věnuje komparaci pomoci týraným ženám na úrovni teoretické a pomoci reálné, která se skutečně v praxi vyskytuje.

Klíčová slova

domácí násilí, oběť, pachatel, pomoc, komparace, ROSA

Annotation

The bachelor thesis is divided into two parts. The first part is theoretical it is about domestic violence. It describes this type of violence in depth. It focuses especially on vulnerable women and men as aggressors. Notable attention is paid to children from families affected by domestic violence and the consequences of this phenomenon. Further, in the theoretical part, assistance is given to these victims, which is then further elaborated in the practical part. The work is enriched by the myths that are found in the company within this issue. The practical part is already focused on giving specific assistance to abused women. Attention is paid to specific organizations that focus on this negative phenomenon in society as well as to the assistance provided by the law of the Czech Republic. The conclusion of the thesis is focused on the comparison of the help of the abused women at the theoretical level and real help, which is actually in practice.

Keywords

domestic violence, victim, offender, help, comparison, ROSA

Obsah

Úvod.....	6
1. Domácí násilí.....	8
1.1 Cyklus.....	12
1.2 Ohrožené osoby.....	15
1.3 Muž jako násilná osoba.....	16
1.4 Pomoc.....	19
1.5 Následky.....	22
1.6 Mýty.....	25
1.7 Stalking.....	28
1.8 Dítě jako svědek.....	30
2. Organizace ROSA.....	33
3. Projekt Magdala.....	38
4. Bílý kruh bezpečí.....	39
5. Policie ČR ve vztahu k domácímu násilí.....	42
6. Pomoc obětem domácího násilí.....	43
Závěr.....	44
Seznam literatury.....	46
Seznam příloh.....	48
Příloha č. 1- Komunikace s Policií ČR.....	48

Úvod

Bakalářská práce na téma Strategie pomoci týraným ženám je rozdělena na dvě hlavní části a jejich podkategorie. První část se zabývá teorií, která slouží jako podklad pro praktickou část. Ta je složena z podkapitol týkajících se domácího násilí, popisují a vysvětlují pojem domácí násilí a podrobně ho rozvádějí. Dalším vysvětlovaným pojmem je cyklus domácího násilí, který se objevuje v každém partnerském vztahu, který prochází domácími násilím. Dále je nezbytné vysvětlit, kdo se může a jakým způsobem stát obětí domácího násilí, protože to nemusí být pouze žena, ale i např. senior nebo zdravotně znevýhodněný člověk. Nejčastějším případem je, že násilnou osobou, tedy pachatelem, je muž. Pozornost je věnována i pomoci týraným ženám v nelehké životní situaci. Jsou zde zmíněny organizace, kam se žena může obrátit o pomoc, nebo komu se svěřit se svým trápením a co podniknout, pokud se rozhodne od pachatele odejít. Zároveň je jedna z podkapitol věnována dětem, pokud jsou svědky domácího násilí, následkům, které na nich toto chování zanechává a jak mohou být ovlivněny otcem, který páchá násilí vůči matce jako oběti. Tyto nepříjemné zážitky na dětech zanechávají stopu až do jejich dospělosti. Následky zůstávají nejen fyzické, ale také psychické. V bakalářské práci jsou uvedeny mýty, které se často vyskytují v souvislosti s domácími násilím. Mýty rozšířené mezi laickou veřejností a odbornou veřejností bývají často překážkou v poskytování efektivní pomoci ohroženým ženám. V jedné z podkapitol je zmíněn problém stalkingu a jeho forem, stalking bývá často doprovodným jevem domácího násilí.

Druhá část je Praktická část, kde hlavním cílem je komparace pomoci týraným ženám, která je poskytována v institucích, které se tímto problémem zabývají, spolu s pomocí, která je k dispozici v literatuře. Vybraná literatura týkající se domácího násilí je uvedena v seznamu literatury. Z literatury jsem čerpala, jaká pomoc se týraným ženám doporučuje, na koho se mohou v nelehké životní situaci obrátit a kdo jim pomůže. Do vybraných institucí byly vybrány organizace ROSA, Projekt Magdala, Bílý kruh bezpečí a Policie ČR. Z veškerých kontaktovaných institucí mi žádná nevyšla vstříc v osobní návštěvě organizace a následným rozhovorem se sociálním pracovníkem ohledně poskytované pomoci týraným ženám. Veškeré otázky byli schopni zodpovědět přes telefonní komunikaci nebo odkázáním na webové stránky. Instituce ROSA a Magdala jsem navštívila v rámci odborné praxe při studiu. Policie ČR komunikovala skrze e-mailovou korespondenci. Po oslovení, zda by bylo možné se Policie ČR zeptat na otázky týkající se domácího násilí, požádala Policie o zaslání otázek, které jsem předem

vypracovala. Celá komunikace je k dispozici v Příloze č. 1. Následně po zpracování odpovědí Policie ČR a zpracování poskytované pomoci v institucích a v literatuře jsem zpracovala komparaci pomoci pro týrané ženy.

1. Domácí násilí

Jednotná definice domácího násilí neexistuje. Termín domácí násilí se tedy používá při naznačení situace, kdy se v osobním vztahu odehrává násilí.¹ Násilí v rodině můžeme vymezit jako bezprávně vynucenou nadvládu některého ze členů rodiny nad jiným členem z rodiny. Nejčastějším případem bývá, když muž týrá svou ženu. Muž obvykle využívá své fyzické převahy k vykonávání násilí vůči jiné osobě. Násilí se nevyskytuje pouze u manželů, ale i např. u partnerů, kteří spolu nejsou v manželském vztahu. Velmi často také dochází k násilí u rozvedených párů. Násilí páchané v rodině je nejrozšířenější formou domácího násilí a v naší společnosti se nejedná o ojedinělý jev. V České republice se podle sociologických šetření (STEM, 2001, 2006) odehrává domácí násilí v každé čtvrté rodině. Péči o oběti domácího násilí si vzaly na starost neziskové organizace.² V praxi se občas pojem „násilí v rodině“ a „domácí násilí“ vyskytuje jako synonymum. Tyto dva pojmy se ale od sebe liší, rozdíl spočívá v tom, že výskyt násilí v rodině je více vázán na konflikty či na uplatňování kontroly a moci, zatímco pokud by se jednalo o domácí násilí, musí být přítomny všechny definiční znaky domácího násilí: neveřejnost, jasné rozdělení rolí, eskalace, opakování a dlouhodobost násilí. Násilí uvnitř rodin je časté a týká se všech druhů rodinných vztahů, lze uvést např. násilí mezi rodiči a jejich dětmi nebo dospělými a prarodiči. Násilí v rodinách ovlivňuje zejména děti, které jsou tímto negativním jevem poznamenány na celý život. Výsledky všech průzkumů z celého světa, které známe, ukazují, že drtivá většina násilí v rodinách je páchána na dětech a na ženách. Nedávné výzkumy ukázaly, že násilí mezi ženami a muži není jednosměrné. Násilí od svého partnera se obává 38% žen a 7% mužů. Ženy nejčastěji oznamují škrcení, vyhrožování zbraní nebo nožem, muži oznamují fackování, kousání a kopání. Mezi rizikové faktory domácího násilí lze uvést nerovnost pohlaví, věk od 18 do 30 let, nezaměstnanost, drogy, chudoba, předchozí násilné vztahy, nízká úroveň vzdělání a mnohé další.³

Setkáváme se s fenoménem, kdy většinou mladé ženy majetných podnikatelů, které žijí uzavřeně, bez možnosti kontaktu a zaměstnání, od kterých partneři očekávají za luxusní život dokonalý servis po návratu domů jako projev vděku.

---

¹ CONWAYOVÁ, Helen L. *Domácí násilí*. Praha, Albatros, 2007, s.13.

² ŠEVČÍK, Drahomír, N. Špatenková a kol. *Domácí násilí*, Praha, Portál, 2011, s.7-8.

³ MATOUŠKOVÁ, Ingrid. *Aplikovaná forenzní psychologie*. Praha: Grada, 2013, s. 22.

Čím více jsou ženy na partnerovi závislé, tím častěji se setkávají se šikanou a omezováním. Při domácím násilí nejde o tzv. italská manželství, neboť při domácím násilí nejde o hádku, konflikt, ale o prosazování moci. Příčinou nebývá alkohol nebo drogy, dokonce ani provokace ze strany ženy. Domácí násilí bývá jednou z nejrozšířenějších forem násilí.

V České republice patří k závažným celospolečenským problémům. Nezávisí na vzdělání, profesi, věku, materiálním zázemí ani národnosti jak u oběti, tak u pachatele. Domácí násilí se nevyznačuje jako hlasitá partnerská hádka, kde se přou dva rovnocenní partneři, kteří se sebe navzájem neobávají. Není to ani situace, kdy manželka uvaří oběd, který její partner zrovna nemusí.

Čtyři znaky typické pro domácí násilí - dlouhodobost a opakování, eskalace, neveřejnost a jasné a nezpochybnitelné rozdělení rolí osoby ohrožené a násilné.⁴

Domácí násilí má několik podob, od psychického, přes ekonomické, sexuální až po fyzické. Téměř všechny klientky zažívají psychické násilí, většina zažívá více forem násilí najednou. Téměř tři čtvrtiny klientek zažilo fyzické násilí – od bití, ran pěstí, facek, kopanců až po nejzávažnější formy, jakými je například škrcení. Více než pětina žen byla násilným partnerem napadena v těhotenství.⁵ Mezi další formy násilí můžeme řadit např. sociální nebo emocionální. V praxi se většinou tyto formy prolínají.

Psychické násilí se může vyskytovat samostatně, ovšem častěji je úzce spjato s dalšími typy násilí, a to s fyzickým nebo sexuálním. O psychické násilí se začíná jednat tehdy, je-li žena ponižována, je-li jí nadáváno, nebo tehdy, pokud jí její partner říká, že je ošklivá, hloupá, neschopná a podobně. Do této oblasti psychického násilí spadají také veškeré formy omezování, vyhrožování, zastrašování, ať už vůči manželce nebo dětem. Další varianta tohoto násilí nastává v případě, když se muž snaží svoji manželku izolovat od její rodiny, přátel a kolegů. Čím méně lidí kolem sebe žena má, tím lépe pro pachatele.

Fyzické násilí je jednoduše to, které oběti ubližuje. Pod tímto názvem se nachází široké spektrum různých a různě nebezpečných forem napadení a zneužívání. Začíná to „nevinným“ pohlavkem, přes facu, postrkování, kopání, škrcení, napadení s různými

---

⁴ ŠEVČÍK, Drahomír, N. Špatenková a kol. *Domácí násilí*, Praha, Portál, 2011, s.38.

⁵ ROSA. *Více než pětina klientek ROSA byla napadena partnerem během těhotenství* [online]. Praha, 2017 [cit. 13.3.2018]. Dostupné <http://rosa-os.cz/tri-ctvrtiny-klientek-rosa-zazily-fyzicke-nasili/>.

předměty nebo zbraněmi a končí to pokusem i o vraždu. V těch nejhorších případech dokonce zavražděním.

Sexuální násilí, o tom mluvíme v případě, je-li žena k pohlavnímu styku donucena, čili pokud je sex ze strany partnera násilný a vynucený. Toto násilí má mnoho tváří. Může být v podobě naléhání k různým sexuálním praktikám, které jsou ženě zpravidla nepříjemné, nebo je při souloži nucena sledovat pornofilmy, může být také sexuálně obtěžována či zraňována. Násilí způsobené cizí osobou je samozřejmě snadno rozpoznatelné, což ovšem není případ sexuálního násilí v partnerském vztahu. Mnoho mužů je přesvědčeno, že mají na sex se svou partnerkou výhradní právo. A to kdykoli, bez ohledu na její náladu, či situaci.

Ekonomické násilí (finanční) se vyznačuje tím, že o peníze musí žena prosit, dostává přiděly peněz, je jí zabraňováno v obstarávání vlastního příjmu, nebo jí není dovoleno rozhodovat o svých vlastních penězích. Zde často slyšíme větu typu: „Zakazuji ti chodit do práce.“ O ekonomickém násilí hovoříme, je-li ženě zakázáno pracovat, ale také pokud je k práci nucena a o jejím výdělků rozhoduje partner. Žena se bojí partnerovi postavit, protože je na něm ekonomicky závislá.

Pokud se žena obrátí o pomoc, nejčastěji kontaktuje nemocnice, lékaře, zdravotnické zařízení, a to z 24%, dále sociální služby 10% a policii 8%.

„Formy násilí podle Zlámala a Dufkové:

Fyzické násilí: fackování, bití rukou nebo předměty, ubližování, odebírání každodenních potřeb, jídla nebo spánku, ohrožování zbraní, ...

*Psychické násilí: ponižování, urážení, obviňování, zastrašování, zákazy, ničení vlastnictví oběti, hrubé chování, vydírání, ...*⁶

---

⁶ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, 2008., s. 61.

Emocionální násilí: soustavná kontrola toho, co oběť dělá, s kým se stýká, výhrůžky odebráním dětí, prohlašování oběti za blázna, ...

Sociální násilí: zákaz kontaktu s přáteli, rodinou, cíl je izolovat oběť.

Sexuální násilí: znásilnění, nucení k sexu proti vůli, sexuální napadení.

Ekonomické násilí: omezený přístup k penězům, kontrola nad výdaji, neposkytování financí, ...

Formy násilí podle Linkové:

Fyzické týrání: tělesné útoky, použití zbraní, nebezpečná jízda autem, ničení majetku a týrání domácích mazlíčků v přítomnosti členů rodiny, útok na děti, odmítání spánku, znemožnění vstupu do bytu, ...

Slovní útoky: neustálé ponižování, znevažování na veřejnosti či v soukromí, které se většinou soustředí na inteligenci, sexualitu, tělesný vzhled či rodičovské nebo manželské schopnosti ženy, ...

Emocionální týrání: obviňování oběti z problémů ve vztahu, neustálé srovnávání oběti s někým jiným, nezám (např. týden ticha), rozmrzelost, ...

Sociální týrání: cíl izolovat od rodiny a přátel, stěhování do míst, kde není rodina, uvěznění v bytě, ...

Sexuální zneužívání: vynucený sex, ponižování, sex bez ochrany proti početí či pohlavním chorobám, ...

*Ekonomická kontrola: kontrola financí, neposkytnutí přístupu k bankovnímu účtu, poskytování pouze malého kapesného, ...*⁷

---

⁷ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, 2008., s. 61.

Poprvé se to stalo, když:

- jsem mu oznámila, že se chci rozejít;	17,1%
- jsme se rozhodli, že spolu budeme bydlet;	13,5%
- jsem otěhotněla;	10%
- partner přišel o místo;	7,1%
- jsem byla povýšena;	5,8%
- jsem se rozhodla jít znovu do práce, nebo studovat.	5,6% ⁸

1.1 Cyklus

Cyklus násilného partnera z pohledu oběti:

1. fáze: Stupňování napětí - hádky, agrese, verbální útoky. „Musím dávat velký pozor, aby se mi něco vážnějšího nestalo.“
2. fáze: Násilí - zkolabování, protiútok, rezignace. „Musím odtud okamžitě pryč a tento vztah ihned ukončím.“
3. fáze: Líbáňky - omluvy, klid, uvědomění, usmíření. „My to zvládneme.“⁹

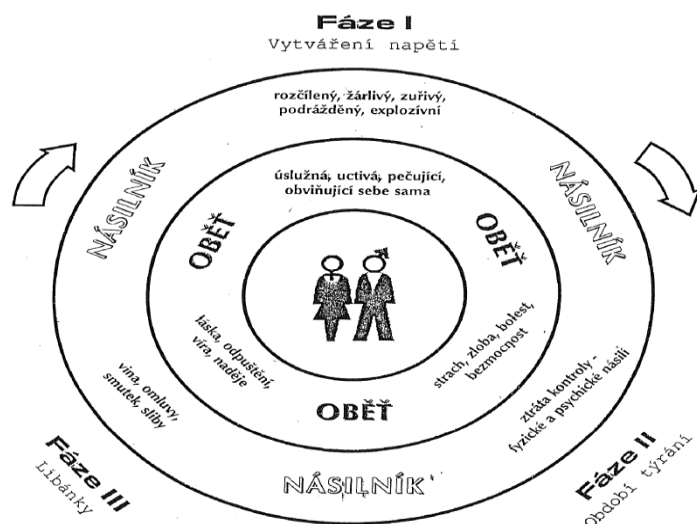
Fáze 1: Stupňování napětí - ve vztahu žena cítí, že vládne velmi napjatá a negativní atmosféra. Partneri se stále hádají. Muž začíná být verbálně agresivní a žena se snaží být opatrnější. Partnerovi se vyhýbá, aby zabránila konfliktům. Často bývá na partnera milá, hodnější a starostlivější. Žena chce celou situaci udržet v klidu a nepřeje si, aby se to dozvěděla rodina a přátelé. Fáze stupňování napětí může trvat poměrně dlouho. Ženy, které se už s touto fází setkaly, se chovají jinak- vědí, že násilné chování jejich partnera se bude opakovat bez ohledu na to, jak moc se snaží. Dokonce se stává, že žena vycítí příchod záchvatu a snaží se ho sama vyprovokovat, to proto, že chce celou situaci urychlit a navíc je pro ni důležité, že agrese proběhne v soukromí.

---

⁸ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, 2008., s. 61.

⁹ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, 2008., s. 61.

Fáze 2: Exploze - ženě se většinou danou situací nedaří odhadnout. Netuší, na jak dlouho a kvůli čemu agresor zaútočí. Ženy jsou velmi deprimované a nešťastné ze situace, ve které se nacházejí. Duševní rozpoložení napomáhá k tomu, že žena se cítí velmi slabá a neschopná protireakce. Nemá sílu řešit situaci. Některé ženy ovšem jednájí okamžitě a hledají úkryt u rodiny nebo přátel a ihned volají policii. Fáze exploze trvá poměrně krátkou dobu.

Obr. 1: Fáze domácího násilí

Fáze 3: Líbáanky- neboli fáze „promiň miláčku“, znamená, že muž se začne omlouvat, nosí partnerce dárky a zahrnuje ji něhou. Tuto fázi prožívají nejen muži, ale také oběti jako velmi nadějnou, až romantickou. Muži mají často výčitky z toho, jak se zachovali. Dávají najevo, že jim je to líto a snaží se dokázat, že se polepšili. Nechtějí, aby je

partnerka opustila, a proto po každém výstupu se snaží udělat cokoli, aby jim partnerka vše odpustila. Muž hraje „dokonalého manžela“. Omlouvá se, slibuje, že už to znovu neudělá. Ve většině případů ale přijde veliké zklamání. Většinou to začíná výčitkami. Po fázi omluv a usmířování se agresor snaží dát alespoň část viny i partnerce. Muž svádí vinu na oběť a občas znovu padnou nějaké nadávky a útoky. Celý koloběh se znovu opakuje.¹⁰

¹⁰ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, 2008, s. 64-65.

NARŮSTÁNÍ TENZE	
OBĚT	PACHATEL
Pečující, ochotná, souhlasící	Nízká míra hněvu
Dělá cokoli pro to, aby "udržela klid"	Verbální agrese, pokořování
Potlačuje hněv	Lehčí fyzické násilí a ponižování, které se stává častějším
Omlouvá partnerovo chování	Jiné chování doma a jiné na veřejnosti
Za násilí viní vnější okolnosti	Narůstá obava z možnosti odchodu oběti
Přisuzuje si zodpovědnost za partnerovo chování, kryje jeho chování	Vzrůstá potřeba kontroly a žárlivost
Odcizení se od okolí, stažení se do sebe	Zvyšuje kontrolu aktivit oběti
Nárůst stresu, úzkosti, hněvu, strachu	Zvyšuje se agrese a frustrace
NÁSILNÝ AKT	
OBĚT	PACHATEL
Pasivní přijímání	Nedostatek kontroly, nepředvídatelný
Naučená bezmocnost: věří, že nemá žádný význam pokoušet se uniknout nebo se bránit	Násilné projevy tenze, např. záchvaty zuřivosti
Disociace, neochota uvěřit tomu, co se stalo	Touha "dát oběti lekci"
Rezervovanost	Omlouvání vlastního chování, obviňování oběti
Minimalizace zranění	Poškozené vědomí
Emoční zhroucení o 24-28 hodin později	Emocionální vyčerpání
Izolace	Kontrola nad ukončením této fáze
Odkládání vyhledání pomoci	Snížení sebeúcty
Snížení sebeúcty	
OBDOBÍ KLIDU	
OBĚT	PACHATEL
Ztotožnění se s rolí oběti, viktimizace	Milující, vlídný, kající se
Pocity viny při představě odchodu od partnera	Prosí o odpuštění
Víra v násilníkovu změnu	Slibuje, že už se to nikdy nebude opakovat
Posílení přesvědčení zůstat s partnerem	Závislost na opětovném přijetí a odpuštění
Cítí se potřebná, hodnotná	Ambivalentní vztah k sobě samému
Ambivalentní vztah sama k sobě	

Tab. 1: Specifické projevy oběti a pachatele v cyklu násilí¹¹

¹¹ ROSA. *Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci- Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech domácího násilí*. Praha, Soudy, s. r. o., 2008, s. 8.

1.2 Ohrožené osoby

Obecně se mohou stát obětí domácího násilí všichni členové domácnosti: ženy, děti, senioři nebo muži. Co se týče násilí mezi partnery, tvoří nejvyšší počet obětí ženy (95%). Oběti se často ztotožňují s pachatelem, tzv. Stockholmský syndrom.¹²

Děti: jde především o děti z nefunkční rodiny, anebo děti, jejichž matka je také týraná. Rizikové jsou rovněž děti, které vyrůstají v rodině s otčímem, a děti s problémem zdravotním, mentálním (mentální retardace) nebo psychosociálním (sociálně nezralé děti či vývojově opožděné), stejně jako děti, které bývají označovány jako „mladiství delikventi“.

Ženy: ženy bývají nejčastějšími oběťmi domácího násilí, a to až v průměru 95% případů. Často ohroženy jsou ženy, které byly týrány už jako děti, a dále ženy, které se brzy (ještě před dosažením plnoletosti nebo krátce poté) vdaly, otěhotněly před svatbou nebo byly vychovávány v rozvrácené rodině. Také ženy, které žijí s partnerem, který je promiskuitní, preferuje neobvyklé (perverzní) sexuální praktiky, je závislý na alkoholu, drogách nebo je gambler, mohou být zneužívány. Rizikové jsou ženy, které samy užívají drogy, mají deprese, trpí úzkostí, jsou pasivně agresivní nebo vykazují suicidiální (sebevražedné) chování. Dřív žena sňatkem vstupovala do moci manžela a ten mohl nakládat s ní a jejím majetkem. Až v 19. století, kdy nastává emancipace žen, se situace začíná měnit. Ženy začínají hovořit o násilí a zneužívání, staví se první azylové domy.

Muži: zde je menší pravděpodobnost, že muž bude týrán nebo zneužíván. Větší pravděpodobnost, že bude týrán, je hlavně u postarších nebo invalidních mužů. Mezi další rizika patří deprese, závislost, extrémní pasivita (nechá na sobě dříví štípat), submisivita a charakteristika osobnosti, které společnost označuje jako „hodný, až blbý“. Někteří muži mají také obavu, že by své ženě mohli ublížit, pokud by se jejímu násilí bránili. „Ano, moje žena mě bije. Já ji ale nechci uhodit. Bojím se, že se jednou neudržím a vrátím jí to. Ale to bych ji asi zabil - podívejte se na mě, já jsem chlap jako hora, v mládí jsem dělal kickbox a ona má jen 155cm...“¹³

---

¹² ROSA. *Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci- Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech domácího násilí*. Praha, Sonda, s. r. o., 2008, s. 9.

¹³ ŠEVČÍK, Drahomír, N. Špatenková a kol. *Domácí násilí*, Praha, Portál, 2011, s. 22.

Senioři: jedná se především o křehké a závislé seniory s ohroženou či ztracenou soběstačností v základních aktivitách každodenního života, jsou silně ohroženi nerespektováním důstojnosti, týráním, zneužíváním a zanedbáváním ze strany rodiny nebo jiných osob.

Zdravotně postižené osoby: v nebezpečí jsou zejména osoby se závažnými funkčními deficity vyžadující trvalou péči rodiny. Tyto osoby nezvládají ani běžnou sebeobsluhu, vyžadují pomoc při přijímání potravy, oblékání, atd. Pro členy rodiny, kteří o ně pečují, mohou tyto situace představovat zátěž, vyčerpání a mohou být spouštěčem násilného jednání.¹⁴

„Oběťmi násilí ve vztahu jsou ženy všech věkových i socioekonomických skupin. Aktivně hledat pomoc v případech domácího násilí nejčastěji přicházejí ženy ve věkové skupině 36 – 40 let, dále pak 41 – 45 let a 31 – 35 let. Pokud jde o jejich partnery, nejčastěji jsou mezi těmi, kdo se násilí dopouštějí, zastoupeny věkové skupiny 36 – 40 let, dále 41– 45 let a 46-50 let.

K většině případů násilí dochází ze strany manžela, druha a partnera: 85 %. V 11 % případů pokračuje násilí i po rozvodu. Pouze malá část násilí, se kterým přicházejí klientky, bylo v mezigeneračních vztazích: 2,26 %.

*Téměř polovina žen je zaměstnána (47,7 %), stejně tak je ale velmi vysoký podíl žen, které žijí v ekonomické závislosti na partnerovi – 37,86 %.*¹⁵

1.3 Muž jako násilná osoba

Všechny výzkumy a průzkumy ukazují na to, že v případě domácího násilí je muž typickou násilnou osobou a jeho partnerka je typickou ohroženou osobou. Ovšem neznamená to, že co muž, to agresor. „80% mužů není násilných, 12% tvoří občasné zneuživatelé a jen 8% mužů spadá do kategorie domácích násilníků“¹⁶

---

¹⁴ ŠEVČÍK, Drahomír, N. Špatenková a kol. *Domácí násilí*, Praha, Portál, 2011, s. 23.

¹⁵ ROSA. *Více než pětina klientek ROSA byla napadena partnerem během těhotenství* [online]. Praha, 2017 [cit. 13.3.2018]. Dostupné <http://rosa-os.cz/tri-ctvrtiny-klientek-rosa-zazily-fyzicke-nasili/>.

¹⁶ ČÍRTKOVÁ, Ludmila a Petra VITOUŠOVÁ. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha, 2007, s. 41.

Pachatelé domácího násilí používají manipulativní techniky, jejichž cílem je udržet si kontrolu nad životem oběti. Pachatelé pocházejí z různých socioekonomických a vzdělanostních vrstev. Navenek vystupují jako sympatičtí, velmi komunikativní lidé. Násilí se dopouštějí z pocitu, že mohou.¹⁷

Domácího násilí se více a častěji dopouštějí muži, kteří:

Vyrostli v násilných rodinách: sami byli pravděpodobně obětí domácího násilí v dětství nebo byli svědky domácího násilí (otec bil matku).

Jsou silně majetničtí a žárliví: mohou reagovat agresivně, kdykoli mají pocit, že by partnerce mohl nějaký muž věnovat pozornost. Žena není schopna násilníka přesvědčit o nevině, i přesto, že muži monitorují každý jejich krok.

Vyznávají tradiční hodnoty a rozdělení generových rolí: myslí si, že muži mají právo bít ženy, jsou ženám nadřazení a že je normální svou ženu občas uhodit. Součástí jejich mužské role je násilí na ženě, dětech nebo členech rodiny.

Mají násilnické sklony: násilí je pro ně způsob řešení problémů (Vyřídíme to ručně a stručně raz dva). Ublížíjí mazlíčkům, používají zbraně, vášnivě se věnují střelbě nebo bojovým sportům.

Vykazují problematické sexuální chování: sex nevnímají jako formu láskyplného kontaktu mezi ženou a mužem, ale jako akt moci, v jehož průběhu si budují nadřazenost a dominanci. Mohou preferovat násilnické sexuální praktiky.

Mají dvojí tvář: na jedné straně jsou oddaní, pozorní, starostliví, ale na druhé straně jsou agresivní, vulgární, vzteklí, násilní. Tato situace je pro ženu značně obtížná a matoucí. Jeden den je žena zbitá a druhý den zahrnuta něhou a pozorností. Tato osoba sebou nese i další riziko, před ostatními obvykle vystupuje jako pozorný, láskyplný, oddaný muž a manžel, což zvyšuje riziko, že oběti nikdo nevěří.

Chová se jako malé dítě: bývá pasivní, touží, aby o něj bylo pečováno. Následně toto své chování považuje za slabost a má vztek. Hněv přetransformuje do fyzického útoku na ženu.¹⁸

Tito muži nejsou schopni převzít odpovědnost: ze svých činů obviňuje druhé. Často nevěří, že by takové chování mohlo mít negativní důsledky.

---

¹⁷ ROSA. *Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci- Manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech domácího násilí*. Praha, Sonda, s. r. o., 2008, s. 10.

¹⁸ ŠEVČÍK, Drahomír, N. Špatenková a kol. *Domácí násilí*, Praha, Portál, 2011, s. 71-72.

Varovné signály:

Ignoruje partner vaše pocity?

Soustavně vás zesměšňuje nebo ponižuje?

Ustavičně vás kritizuje, nadává vám, křičí na vás?

Ponižuje vás v soukromí i na veřejnosti?

Vrhá na vás zlé pohledy?

Uráží či hanobí vaše náboženství, rasu nebo váš sociální původ?

Odmítá s vámi chodit do společnosti? Brání vám v tom, abyste chodila do společnosti sama?

Kontroluje stav vašich peněz?

Dělá veškerá rozhodnutí sám, bez ohledu na vás?

Odebral vás platební kartu, klíče od auta, popř. klíče od bytu?

Pravidelně vyhrožuje odchodem nebo říká, že máte odejít vy?

Hrozí, že ublíží vám nebo někomu z vašich známých?

Příliš trestá nebo zanedbává děti?

Hrozí, že už nikdy nevidíte děti, pokud se pokusíte odejít?

Týrá, mučí nebo zabíjí vaše domácí mazlíčky?

Podezřívá vás neoprávněně z nevěry?

Manipuluje s vámi?

Lže vám?

Ničí nábytek v bytě, rozbíjí věci?

Ohrožuje vás zbraní?¹⁹

---

¹⁹ ŠEVČÍK, Drahomír, N. Špatenková a kol. *Domácí násilí*, Praha, Portál, 2011, s. 56.

Typologie násilných mužů:

Kontrolor: pro takového muže jsou ostatní lidé důležití jen z hlediska, co pro něj mohou udělat. Nahlíží na ně jako na objekty a neexistují zde žádné emoce. Kontrolor považuje osobu ohroženou domácím násilím za svůj majetek, za objekt, který může ovládat a ovlivňovat. Násilí používá tehdy, pokud cítí, že nad obětí ztrácí moc a kontrolu. Nezávislost ohrožené osoby je pro něj nepředstavitelná.

Obránce: tento muž míchá nenávist a lásku. Je závislý na přijetí a odpuštění osoby ohrožené domácím násilím. Cítí se silný pouze tehdy, pokud je na něm ohrožená osoba citově závislá a je na něho zcela odkázána. Neobává se toho, že bude kontrolován, ale že mu bude způsobena újma. Brání si své. Bojí se, že osoba ohrožená domácím násilím by ho mohla opustit, nebo ho potrestat za to, že je násilný.²⁰

Násilí má původ také v násilí. Statistiky jasně prokazují, že muži jsou ti, kteří většinou využívají fyzického násilí. Násilí je převážně mužskou doménou. O mužském pohlavním hormonu testosteronu se tvrdí, že má velký vliv na agresivní chování mužů. Některé výzkumy potvrzují, že za vším stojí tento hormon, jiné to vyvracejí. Druhé, biologické vysvětlení se vztahuje na rané období lidské existence. Agresivní nebo násilné chování muže je potřebné pro samostatný mužský rozvoj. Psychologické výzkumy prokázaly, že agrese není vrozená genetická vada, ale ve většině případů pouze naučený styl lidského chování. Násilné chování má dva základní důvody. Prvním z nich je „učení z úspěchu“, což znamená, že na základě svého agresivního jednání jednodušeji dosáhne cíle. Druhým typem je „učení podle vzoru“, to znamená, že agresivní člověk toto jednání okoukal od svého vzoru.

1.4 Pomoc

Ženy potýkající se s domácím násilím se často cítí osamělé. V mnoha případech je to výsledek jednání jejich partnera, který se snažil oslabit kontakty s rodinou nebo přáteli. Anebo se kontakty začaly vytrácet, protože se žena necítila dobře, a proto se sama stáhla do ústraní. „*Vždyť to přece nejde prostě jenom tak zavolat nějaké kamarádce a říct jí: Poslyš, manžel se úplně zbláznil...*“²¹

---

²⁰ ŠEVČÍK, Drahomír, N. Špatenková a kol. *Domácí násilí*, Praha, Portál, 2011, s. 72.

²¹ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie, ed. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: ComputerPress, 2008, s. 109.

Pokud se člověk nachází v tísní, je zcela normální, přirozené a logické vyhledat profesionální pomoc. Přesto se mnozí z nás na profesionály obracet nechtějí s pocitem, že je naší povinností vyřešit si své problémy sami, nebo celou tuto věc vnímáme jako naše osobní selhání, slabost nebo neschopnost.²²

Kdy vyhledat pomoc profesionála?

Váš muž vás brutálně napadl. Jeho agresivita se stupňuje a vy se obáváte, že to všechno velmi špatně skončí.

Sousedé přivolali policii, když vás partner opět atakoval. Bezpečnostní opatření v podobě zákazu vstupu do společného bytu sice proběhlo, ale vy se nyní ocitáte v situaci, kdy nevíte, co dál.

Cítíte se velmi nesvá a nejistá v soužití s vaším nynějším partnerem. Často vás ve společnosti zesměšňuje, omezuje nebo ztrapňuje.

Momentálně jste partnera (minimálně na přechodnou dobu) opustila, protože jste se stále potýkala s jeho agresivním chováním vůči vám.

Azylové domy - služby, které nabízejí azylové domy, může oběť využít tehdy, když se ve svém vlastním domě necítí bezpečně a nemá nikoho, na koho by se mohla obrátit. Azylového domu může oběť využít i tehdy, kdy už policie agresivního partnera z bytu vykázala a zakázala mu sem přístup na určitou dobu, ale oběť se přesto necítí bezpečně. Azylové domy jsou zde proto, aby nabízely ochranu, jistotu a podporu. Žena se zde může ubytovat a jak psychicky, tak fyzicky odpočinout. Bohužel se stává, že azylové domy mají plnou kapacitu, takže se na ubytování musí čekat. Intervenční centrum vám také může pomoci při hledání utajeného bydlení. Pokud se stane, že azylový dům je momentálně přeplněn, pracovnice intervenčního centra pomůže oběti co nejrychleji najít jinou přijatelnou alternativu bydlení. V azylovém domě může oběť vést samostatný a plnohodnotný život a provádět denní režim tak, jak byla zvyklá. Žena dostane pokoj nebo apartmán a bude mít s dětmi naprosté soukromí. Není zde předepisován žádný režim nebo program dne. Ženy v tomto domě jsou „nezávislé jednotky“, které se o sebe samostatně starají.²³

---

²² JURKOVÁ, Kristýna. *Problematika týraných a zneužívaných žen*. Praha, 2017. Absolventská práce. PED Evropská. Vedoucí práce Mgr. Jana Poláčková, s. 10.

²³ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie, ed. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: ComputerPress, 2008.

Společně si tyto ženy mohou vypomáhat a navzájem se podporovat například ve věcech, jako je vaření, hlídání dětí, nebo se mohou podporovat psychicky, naslouchat si a diskutovat.

Oběť tu své útočiště může najít, na jak dlouho bude potřebovat. Žena se může rozmyslet, jestli se chce vrátit zpět do svého bytu. Většina žen si ale hledá bydlení nové. Po celou dobu je k dispozici vyškolený tým odborníků z oblasti psychologie, sociologie nebo pedagogiky.

Poradenské kanceláře a telefonní linky - pokud oběť byla napadena svým mužem, nebo se cítí v ohrožení a neví, co má dělat, doporučuje se jí, aby se obrátila (telefonicky nebo osobně) právě na tato zařízení. Prioritně je to intervenční centrum. Dále to mohou být poradny, organizace, jako je ROSA, DONA. Tyto služby jsou bezplatné. Některé organizace poskytují služby nepřetržitě, jiné mají otevírací hodiny. Neřeší jen aktuální problém, žena se může na pomoc obrátit i se starším problémem. Specializované pracovnice, které s postiženými ženami jednají, se jim vždy snaží pomoci se s tímto traumatickým zážitkem co nejrychleji a nejlépe vyrovnat. Dají jim také několik typů, jak se v budoucnu lépe chránit, jak se takovým situacím vyhýbat, nebo jak jim přecházet. Toto poradenství může probíhat i anonymně. Pracovnice nemají právo cokoli podnikat bez svolení oběti. Nemohou jednat proti jejich vůli. Žena může této pomoci využívat, jak jen bude potřeba. Většinou tyto poradny nabídnou i podporu při řešení formálních záležitostí jak na policii, tak u soudu. Dají kontakt na odborníky, na specializované lékaře, právníky nebo terapeuty.

Intervenční centrum- intervenční centra v ČR fungují od 1. 1. 2007. Zaměřují se na problematiku domácího násilí a na jejich oběti. *„Poskytují intenzivní krátkodobou intervenční pomoc ohroženým osobám, které převádějí podle potřeby do dlouhodobější péče návazných organizací podle potřeby a přání ohrožených“*²⁴

Nejdůležitější rolí Policie ČR je chránit bezpečnost osob a majetku, odhadovat trestné činy, konat vyšetřování, odhalovat přestupky a rovněž tyto případy projednávat. Zákon dává policistům povinnost ochrany obětí domácího násilí, kam patří i ochrana bezpečnosti ohrožených osob, vyšetřování a odhalování trestné činnosti domácího násilí.²⁵

---

²⁴ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, 2008, s. 115.

²⁵ ROSA. *MOJE PRÁVO- Právní pomoc pro ženy- oběti domácího násilí*. Praha: Philip Morris ČR, 2015, s. 11.

Policie představuje významný orgán podílející se na řešení domácího násilí. Patří mezi první osoby, kterým se oběť svěří se svou nepříjemnou životní situací. Policie ČR od roku 2007 má možnost vykázat násilníka. Toto opatření trvá 10 dní, po tuto dobu může oběť učinit kroky, potřebné k odchodu od násilného partnera. Mezi další kompetence policisty patří vykázání, zajištění násilné osoby na dobu nejdéle 24 hodin od okamžiku omezení osobní svobody, umístění násilné osoby, která je pod vlivem, do záchytné stanice, zadržení násilné osoby, která je podezřelá ze spáchání trestného činu a zajištění převozu oběti do bezpečí (azylový dům, přátelé, rodina). Každý policista přistupuje ke každé situaci individuálně, musí se rozhodnout tak, aby zhodnotil celou situaci a aby vhodně využil zákona dle svého uvážení.²⁶

Je to služba, která nabízí ženám, které přišly do kontaktu s domácím násilím, bezprostřední a okamžitou pomoc. Intervenční centrum je povinno do 48 hodin od předání informace policií kontaktovat ohroženou osobu. Začne vyhledávat jinou alternativu bydlení a snaží se co nejrychleji pomoci a podpořit ji v jejím konání a řešení situace. Pracovnice se ženu snaží kontaktovat telefonicky, někdy ale také písemnou formou. S intervenčním centrem se může spojit kdokoli, kdo bude akutně potřebovat pomoc v případě domácího násilí, nezávisle na práci či souladu policie. Pracovnice ženu dostatečně informuje o jejích právech a bude se snažit poradit přímo s konkrétní situací.²⁷

1.5 Následky

Následky násilí „na těle a duši“.

Jedna studie prokázala, že dvě třetiny žen, které byly doma zneužívány, utrpěly fyzické násilí. Modřiny, bolesti, pohmožděniny, ale i mnohem horší ublížení - otevřené rány, tržné rány, zranění hlavy, zlomeniny nebo popáleniny. U třetiny žen bylo zranění tak vážné, že musely po útoku vyhledat lékařskou pomoc. Některé ženy opouštějí nemocnici, přestože jim byla doporučena hospitalizace - bojí se důsledků nebo se stydí. Riskují raději, že se jim dostane infekce do rány, nebo že se jim zranění bude špatně hojit. Ženy, které se rozhodnou vyhledat lékařskou pomoc, se často snaží utajit pravý důvod zranění. Aby

---

²⁶ ROSA. *MOJE PRÁVO- Právní pomoc pro ženy- oběti domácího násilí*. Praha: Philip Morris ČR, 2015, s 12-13.

²⁷ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, 2008, s. 115.

nemusely přiznat pravdu nebo udávat manžela, vymýšlejí si historky a příhody o zranění. Týraná a zneužívaná žena žije neustále v pohotovosti, stále je ve fyzickém i psychickém pozoru. Takové stavy vedou k psychomotorickým problémům, jako jsou například kardiovaskulární a zažívací problémy, bolesti hlavy, poruchy spánku, noční můry nebo vyšší náklonnost k nemocem všeho druhu. Potýkat se s násilím je vyčerpávající. Oběť se cítí pod neustálým tlakem a napětím, je neustále ve střehu a ze všeho je unavená a vyčerpaná. Mnoho žen se kvůli domácímu násilí cítí bez životního elánu a energie. Některé jsou celou situací vyčerpány natolik, že mají problémy postarat se například o děti či, o domácnost. Některé ženy to bohužel nezvládnou vůbec.²⁸

„ U postižených žen se objevují takové reakce či symptomy, se kterými se u sebe ještě nikdy nesešly, a proto si je neumí vysvětlit. To je pochopitelně velice znepokojuje a uvádí do stavu nejistoty a neklidu. Žena prožívá stavy, kdy se cítí být mimo realitu, srdce jí tluče mnohem rychleji, má výpadky paměti, permanentní pocity neklidu, panické stavy a podobně. Může se objevit syndrom týrané ženy, neurčená bezmoc.“²⁹

Pokud se člověk cítí být v nebezpečí, za normálních okolností se snaží z rizikové a nebezpečné situace jakýmkoli způsobem a co možná nejrychleji dostat. To většinou udělá tak, že se snaží veškeré své fyzické a psychické síly zmobilizovat pro případný útěk či boj.

„Pokud se však člověk nachází v situaci, kdy ani protiútok, ani útěk v podstatě možný není, nebo je ze situace jasné, že by to bylo neefektivní, nemožné či zbytečné, lidský sebeobranný systém vlastně zkolabuje, protože je přetížen.“³⁰

Oběť si svůj traumatický zážitek znovu a znovu vybavuje. Tento mechanismus našeho mozku může mít za následek pozitivní léčebný efekt, vzpomínky a bolest s nimi spojená budou postupem času oslabovat a ochabovat. Může se také stát, že se oběti budou po traumatickém zážitku vzpomínky vybavovat ve stále stejné intenzitě. Některé oběti jsou následky tak zničené, že nevidí jinou možnost, než se uvolnit alkoholem či léky. Alkohol a léky mohou problém a starosti jen potlačit. Je to pomoc krátkodobá, přestože se člověku v danou chvíli uleví, ve skutečnosti problémy pouze přesune. Oběť si neuvědomuje, že své

---

²⁸ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, 2008, s. 74-75.

²⁹ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, 2008., s. 76.

³⁰ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, 2008, s. 76.

problémy nevyřeší a léky nebo alkohol se stanou součástí jeho života, takže si pomalu vypracuje závislost. Oběť by se měla zamyslet, jestli na své traumatické zážitky stačí sama nebo by měla vyhledat pomoc odborníka. Násilný nebo agresivní člověk na oběti zanechává závažně zdravotní následky. Násilí se odráží jak v osobním a citovém životě, tak obecně v osobě člověka. Nejdříve naruší sebevědomí a pak si oběť přestane vážit sama sebe. Čím déle zůstává žena s agresorem, o to horší budou následky.³¹

Organizace pro týrané ženy ROSA uvádí příklady zranění, která za rok 2003 způsobili partneři svým partnerkám. Tyto následky byly dopuštěny na ženách ve věku 40-50 let:

- „ zlomená žebra, 6 dní v nemocnici
- otřes mozku, 2 žebra zlomená, krk v límci – případ šetří policie
- distorze krční páteře-krk v límci 2 měs. – případ šetří policie
- zlomenina prstu
- pohmožděná záda (děti 13 a 6 let svědky násilí)
- celý týden po zbití ztráta sluchu
- modřiny na prsou
- během 4 měsíců dvakrát prasklý ušní bubínek
- podlitiny po celém těle
- popálená sprejem
- 4 dny v pracovní neschopnosti pro zhmoždění ruky
- 3 žebra zlomená, pneumotorax, otřes mozku, 15 dní na jednotce intenzivní péči - trestní oznámení ze strachu nepodala (ani nemocnice nehlásila policii).“

Trestní oznámení na policii podalo pouze 28 žen, přičemž 5 z nich jej později stáhlo.³²

---

³¹ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, 2008, s. 77.

³² ROSA. *Statistická sonda ROSA za rok 2003* [online]. Praha, 2003 [cit. 13.3.2018]. Dostupné http://rosa-os.cz/wp-content/uploads/2014/05/2003_STATS.pdf.

1.6 Mýty

Mýtus 1. „jsou na sebe zlí, protože milují usmiřování.“

Hodně lidí si myslí, že domácí násilí se vyskytuje pouze v sociálně slabších rodinách a že pachatelé jsou často nevzdělání. Je to ovšem mylný názor. Mnoho studií dokázalo, že domácí násilí se objevuje ve všech společenských třídách, bez ohledu na finance, vzdělání, nebo společenský status. Ženy z vyšších tříd, tedy ženy vzdělaných mužů, udávají, že se cítí spíše pod tlakem psychickým a setkávají se často s výhrůzkami.³³

Mýtus 2. „ale on je agresivní opravdu jen tehdy, když se něčeho napije.“

Dobře známým faktem je, že násilnické sklony jsou úzce spjaty s užitím alkoholu. To ovšem ještě neznamená, že alkohol je jedinou příčinou a důvodem agresivního chování. S alkoholem padají zábrany i přirozené brzdy nás všech. Klesá schopnost sebekontroly, což je také jeden z důvodů proč mají mužů potřebu řešit své problémy využitím fyzických sil. Existuje ale i početná skupina mužů, kteří i bez užití alkoholu vykazují násilné a agresivní chování. Je potřeba si uvědomit, že alkohol nehraje primární roli, protože existuje mnoho lidí, kteří také pijí alkohol, ale neprokázaly se u nich agresivní a násilnické sklony.

Mýtus 3. „všechno má svůj důvod.“

Jak vlastně žena může svého partnera dovést až tak daleko, že použije fyzických sil? Je to tím, že má jiný názor? Nebo že ho kritizuje? Ospravedlňuje muže k fyzickému násilí to, že mu žena byla nevěrná? Nic neospravedlňuje muže k tomu, aby vůči své partnerce použil fyzické násilí.

Mýtus 4. „muži si přece nesmějí nechat všechno líbit.“

Podle tohoto tvrzení by znamenalo, že muži mají nad ženami, a to obzvláště nad vlastními ženami, určitá práva a moc. Tento způsob staví muže do pozice dominantního partnera a dává mu neoficiální právo rozhodovat o všem důležitém. Zbývá jen malý krůček k tomu, aby byla muži přisouzena pravomoc využít fyzické násilí tehdy, kdy to sám uzná za vhodné. Někdy bývá případ domácího násilí popisován slovy „... Partnerka mu předtím vyhrožovala rozchodem...“.

---

³³ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, 2008., s. 23.

Mýtus 5. „v manželství to prostě někdy skřípe.“

Vztahy bez hádek a konfliktů jsou velice ojedinělé, přesto má toto tvrzení háček. Mezi běžnou hádkou a domácím násilím je veliký rozdíl. Při hádce mají oba partneři stejné možnosti a pozice. Odehrává se na základě verbální argumentace a zůstává otevřeno, kdo z ní vyjde jako vítěz a kdo jako poražený. Pokud ovšem do hádky vstupuje fyzické násilí ze stran muže, jedná se o zcela jiný jev. Při využití fyzické síly nad ženou se může stát téměř vždy vítězem. To je jeden z hlavních důvodů, proč hádku a domácí násilí nelze vnímat jako to stejné.³⁴

Mýtus 6. „vždyť si toho muže přece vybrala sama.“

Tímto v podstatě říkáme, že si žena za všechno může sama, nebo že souhlasíme s tím, že je zneužívána. Je potřeba si uvědomit, že většina mužů není agresivní nebo brutální již od samého začátku vztahu, právě naopak. Muži umí být na začátku vztahu velmi šarmantní, vnímaví, pozorní a starostliví. Násilné napadení přichází zpravidla o něco později. Z gentlemana se stane stíhačka, která kontroluje každý krok a pohyb své partnerky. Z vášnivé zamilovanosti vzniká chorobná žárlivost. V první chvíli vnímá žena agresivní výlev jako něco výjimečného, co se už podruhé nestane. Pachatel se omluví a přísahá, že už se to nebude opakovat. Neexistuje žena, která by chtěla dobrovolně snášet domácí násilí, jen pouze chce žít klidný život s partnerem, se kterým si to naplánovala. Nepřeje si nic jiného, než aby se vrátil ten, za kterého se provdala.

Mýtus 7. „tak proč se s ním nerozejde, kdy je to tak strašné!“³⁵

„ Gábina je vdaná již osm let a se svým manželem má dvě děti. Už tři roky žijí v malém domečku, který si vždycky hrozně přáli, ale to s sebou přináší určité finanční zatížení. Proto oba hodně pracují. Gábina pracuje jako prodavačka v supermarketu, její manžel v pojišťovně jako obchodní zástupce. V jeho firmě právě probíhá restrukturalizace, a tak se manžel samozřejmě obává o své místo, což má logicky své negativní dopady. Je podrážděný a často křičí na svou ženu i na své děti. Poslední dobou je dokonce i bije. Je celkově velice komplikované s ním v tomto těžkém období vyjít zadobře. Minulý týden zbil svou manželku dokonce takovým způsobem, že měla modřinu přes celý obličej. Ta se za to

---

³⁴ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, 2008, s. 24-25.

³⁵ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1786-6, s. 25.

*samozřejmě styděla, a tak si raději nechala napsat nemocenskou. Gábina se po všech těchto výstupech vážně zaobírá myšlenkou, že svého muže opustí. Ovšem nebude život bez něj nakonec přece jen ještě těžší? Musí přece myslet také na děti... Vždyť jejich osmiletý syn je na svém otci tak moc závislý a tak hrozně ho potřebuje.*³⁶

Takové dilema je jistě známé tisícům žen. Všechny se na situaci dívají ze dvou odlišných stran. Rozchod je úzce spjatý se strachem. Se strachem z toho, že se o sebe a o své děti nebudou schopny postarat, tedy se strachem o svou materiální a ekonomickou pozici. Na řadu přicházejí také otázky, co děti? Jak se vyrovnají s rozchodem rodičů? Zmínka

o plánovaném rozchodu muže totiž mnohokrát dovede k tomu, že začne být ještě agresivnější. Začíná ženě vyhrožovat. Žena ze strachu ztratí všechnu odvahu opustit partnera.

Mýtus 8. „bylo toho na ně poslední dobou příliš, není divu, že mu prostě ujela ruka.“

Toto je také jedna z velmi častých frází, kterou se mužům omlouvá jejich nepřiměřené chování. V podstatě tato věta říká, že se to může stát každému. Frustrace a stres nejsou v žádném případě omluvou za nevhodné nebo agresivní chování. Muži se často ve společnosti chovají klidně, ale v okamžiku, jakmile se dostanou do rodinného kruhu, začnou svůj stres ventilovat na manželce.

Mýtus 9. „nechci se vměšovat do cizích záležitostí, ti dva by si to měli raději vyřešit mezi sebou.“

Oddací list ještě neznamená, že má kdokoli právo zacházet s partnerem, jak se mu zachce. Z právního hlediska má domácí násilí a násilí způsobené na veřejnosti naprosto stejnou hodnotu. I přes tento fakt se mnoho z nás raději do celé této situace nevměšuje.

Mýty, předsudky a kliše týkající se násilí páchaného na ženách bychom za žádných okolností neměli podceňovat. Obecně ovlivňují naše vnímání tohoto fenoménu a celkovou pozici osoby ohrožené domácím násilím i pachatele. Pokud chceme ohroženým osobám

---

³⁶ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1786-6, s.26

pomoci a pochopit je, měli bychom se v první řadě mýtů, předsudků a špatných postojů vyvarovat. Jeden z mýtů předpokládá, že ženě se násilí líbí, potřebuje ho, a proto neodchází. Skutečnost je však jiná. Žena při odchodu pociťuje strach o děti, o sebe, o fyzické a psychické oslabení a má strach z celé situace. Žena se domnívá, že selhala. Má strach z ostudy, z toho že ztratí své přátele a rodinu. Ženy chtějí většinou odstranit násilí, ale zachovat rodinu.³⁷

1.7 Stalking

„Už jsem si ani netroufla vyjít z domu“³⁸

Stalking je jedna z podob násilí, ale byla dlouho opomíjena. Jejím hlavním znakem je posedlost, fixace známého nebo neznámého pachatele na určitou osobu, kterou pak obtěžuje, pronásleduje a vyžaduje pozornost. Pachatel pronásleduje oběť dopisy, telefonicky, SMS zprávami nebo vtíráním se do její blízkosti. Pronásledování může být motivováno skutečnou láskou, obdivem nebo také zlobou a nenávistí. Ovšem ne vždy ukončení vztahu s domácím násilím znamená konec i násilí. Stávají se případy, kdy bývalý přítel pronásleduje ženu, vyhrožuje jí nebo ji fyzicky napadne. Muž začne být často agresivní a násilnický vlastně právě až po rozchodu. Začnou nepříjemné telefonáty, číhání před domem, pomluvy a podobně. Takové chování se nazývá stalking. Původní název znamenal v řeči lovců přiblížení se k lovné zvěři. Tak jako se lovci chovají ke své kořisti, chovají se takoví muži k ženám - číhají na ně, sledují je, snaží se k nim co nejvíce přiblížit, někdy tiše a decentně, někdy agresivně a nebezpečně. Stalking je nebezpečný fenomén, jedná se o úmyslné pronásledování a obtěžování jiné osoby, které snižuje kvalitu jejího života a ohrožuje její bezpečí. Svou oběť může dovést až ke kolapsu. Stalking obecně vede k psychoteroru, který je nejen nebezpečný, ale je dokonce životu nebezpečný. Dříve se o stalkingu mluvilo v souvislosti s pronásledováním celebrit a populárních osob. Průzkumy prokázaly, že pronásledování celebrit není ten nejfrekventovanější druh stalkingu. Tímto problémem jsou nejvíce postiženi obyčejní lidé. Zhruba 2 a 8% obyvatel se stává obětí

---

³⁷ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1786-6, s. 27.

³⁸ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1786-6, s. 46.

stalkingu. Týká se převážně žen - ženy jsou obecně čtyřikrát více pronásledovány a obtěžovány než muži.

Stalging se nejčastěji projevuje tím, že pachatel bombarduje svou oběť dopisy, e-maily, SMS zprávami, často celý den a celou noc. Neustále své oběti volá, zanechává vzkazy na záznamníku, ať už s vyznáním lásky, prosbami nebo výhrůzkami. Stojí před domem a sleduje oběť například při cestě do práce nebo na nákup. Zahrnuje ji květinami, někdy nechává před domem pozornosti a dárky, nebo se občas objeví na pracovišti své zbožňované osoby. Všechny tyto aktivity ztěžují život oběti. Mnoho pachatelů ničí majetek oběti. Snaží se vniknout do domu či bytu, ubližují domácím mazlíčkům.³⁹

V řeči lovců pojem „stalking“ znamenal stopováním uštvat lovenou zvěř k smrti.⁴⁰

Vyhrožují! Častým případem bývá, kdy pachatel neobtěžuje pouze svou bývalou partnerku, ale také její okolí. Rodinu, přátele, kolegy v práci. Zkouší například vnášet pomluvy, nepravdy a lži mezi okruh lidí, protože jejich cílem je poškodit oběť za každou cenu. Tvrdí, že žena je mentálně nemocná a podobně.

Studie prokazují, že stalking a domácí násilí spolu souvisí. Pachatelé jsou tedy většinou bývalí partneři, manželé nebo milenci. Pouhých 25 % všech případů tvoří pachatelé, které oběť neznala osobně. Pronásledovatelé jsou převážně muži, a to v 90%. Stalking mívá většinou mnoho podob. Zahrnuje širokou škálu jednání, od pouhého postávání před domem až po agresivní napadení či fyzické útoky. Stalking je obtěžování jakýmkoli prostředky. Mnohým z nás nepřipadá nějak závažné, že muž poslal ženě květiny nebo podstrčil dopis pod dveře své bývalé partnerce. Ovšem oběti to říká něco jiného.⁴¹

„Aneta se po pětiletém vztahu se svým přítelem rozešla, protože se zamilovala do svého kolegy z práce. Když mu tento fakt sdělila, Roman - její přítel - byl naprosto šokován a zcela bez sebe. Nechtěl se s tím smířit a prosil ji, aby to spolu přece jenom ještě jednou zkusili. Stále si s ní chtěl domluvit nové a nové schůzky, aby si o všem mohli ještě jednou v klidu pohovořit. Na velmi četné SMS už Aneta raději ani nereagovala. Dalšího dne jí

---

³⁹ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1786-6, s. 47.

⁴⁰ ČÍRTKOVÁ, Ludmila a Petra VITOUŠOVÁ. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha, 2007, s. 53.

⁴¹ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1786-6, s. 48.

opět nechal zprávu na záznamníku a za stěrač jejího auta jí zasunul rudou růžičku a cedulku se vzkazem: „Prosím Tě, ozvi se, čekám...“

Romanovo chování je v rámci normálu. Snaží se všemi možnými prostředky o svou lásku bojovat a zachránit jejich vztah. Roman se ovšem stalkerem stát může. Pokud by se Roman stále o něco pokoušel, čekal na Anetu před jejím domem, čekal by ji po skončení pracovní doby, pak bychom už mohli říct, že se stal stalkerem.⁴²

Odborníci z kriminalistiky a psychologie sestavili čtyři kritéria, jak poznáme, že se jedná o stalking:

- Stalker omezuje osobní svobodu své oběti, a to svobodu jednání či svobodu volného pohybu (číhá před domem, snaží se navázat kontakt, nebo ji pronásleduje na ulici).

- Pro stalkera je typické i to, že svou oběť nenechá na pokoji i přes její výslovné odmítání, odmítání společného kontaktu či rozhovoru. Ve většině případů se pachatelovo jednání ještě vystupňuje.

- O stalkingu hovoříme i tehdy, kdy se aktivity pachatele opakují a trvají delší časové období.

- Je také potřeba posoudit, jak celá situace působí na oběť. O stalkingu hovoříme v případech, když pachatel u oběti vyvolá stres, strach a starosti.⁴³

1.8 Dítě jako svědek

Ze statistických údajů intervenčních center, která byla v roce 2007 zřízena ve všech krajích ČR a která pracují s osobami ohroženými domácím násilím, vyplývá, že za rok 2007 a 2008 bylo jen v rodinách, kde docházelo k domácímu násilí a kde došlo k vykazání násilné osoby ze společného obydlí, přítomno celkem 1713 dětí. Toto číslo vypovídá o tom, že děti patří mezi nejohroženější skupinu domácího násilí. U dětí, které jsou svědky či oběťmi domácího násilí, mohou vznikat různé vývojové poruchy, šokové reakce a snahy

---

⁴² BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1786-6, s. 49.

⁴³ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1786-6, s. 49.

o únik z této situace, které mohou vést až k sebevražedným myšlenkám či dokonce pokusům. Je důležité si uvědomit, že pro dítě je velmi obtížné se v nastalé situaci vyznat a zorientovat. Nerozumí tomu, co se doma děje, cítí bezradnost a opuštěnost. Stejně jako dospělý má potřebu přebírat odpovědnost či vinu za vzniklou situaci na sebe a snaží se hledat řešení.⁴⁴

Jak se bránit a na koho se obrátit?

- Vyhledat ve svém okolí dospělého, důvěryhodného člověka, který pomůže v situaci se zorientovat. Může se jednat o jednoho z rodičů, příbuzného, souseda, rodiče kamaráda či výchovného poradce nebo učitele.
- Obrátit se s žádostí o pomoc nebo radu na linku bezpečí (bezplatná Linka bezpečí, DONA), nebo krizová centra, která mívají k dispozici i krizová lůžka. Linky důvěry i krizová centra mohou v akutní situaci přivolat policii nebo záchrannou lékařskou službu.
- Platí stejný bezpečnostní plán jako pro dospělé.
- Při zranění je důležité zavolat Policii ČR a vyhledat lékařské ošetření, o kterém lékař sepíše podrobnou zprávu.⁴⁵

Všechny maminky chtějí pro své děti to nejlepší. Chtějí pro ně klid, bezpečí, dobrou životní úroveň a otevřenou budoucnost. Ženy často tvrdí, že kvůli dětem vydrží všechno. Bývá to kvůli strachu z partnera a jeho pomsty na dětech, nebo strach ze zmanipulování dětí tak, že nebudou chtít žít po rozvodu u matky. Je čas si položit otázku, co je pro dítě horší. Zda prožít rozpad rodiny, nebo dětství, kdy je v rodině násilí. Maminky se často snaží, aby dítě nebylo u násilných aktů, a myslí si tak, že je tím dítě ochráněno. Odrostlé děti jim pak sdělí, že o násilí věděly, jen se to bály říct. Častěji chlapci vyrůstající v násilných vztazích se učí, že normální je chovat se i k těm nejbližším hrubě, vulgárně, násilně, že je normální dát někomu facku, když se mi nelíbí, co říká nebo co dělá. Často se učí, že žena je něco méněcenného. Taky se učí, že když dokáží svou oběť dostatečně zastrašit, nic se jim nestane. Dívky se učí, že normální je nechat se týrat od

---

⁴⁴ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Děti*, [online]. Praha, 2010 [cit. 26.3.2018]. Dostupné: <http://www.domacinasili.cz/ohrozene-osoby/deti/>.

⁴⁵ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Děti*, [online]. Praha, 2010 [cit. 27.3.2018]. Dostupné: <http://www.domacinasili.cz/ohrozene-osoby/deti/>.

blízké osoby, snášet obrovské utrpení a nikomu se se svými problémy nesvěřit. Učí se, že ženská vydrží víc než člověk. A další generace má zajištěné vzorce chování.⁴⁶

Děti jako svědci násilí, jejich prožitky a následky:

Chlapec, 2 roky: otec ho silně udeřil do tváře, má noční běsy.

Chlapec, 10 roky: po návratu od otce má noční běsy.

Chlapec 4 roky: otec mu řekl, že matka chodí vy*ukávat.

Dívka, 7 let: fackovaná, musí klečat v koutě.

Chlapec, 8 let: otec ho vzal pod krkem stejně jako jeho matku.

Chlapec, 14 let: začal být agresivní k matce stejně jako otec.

Chlapec, 11 let: je depresivní, má sebevražedné myšlenky, zhoršení ve škole.

Chlapec, 16 let: slyší „ty debile, h*vado, jsi tlustý prase.“

Chlapec, 3 roky: otec ho učí: „maminka tě nemá ráda, p*ča.“

Chlapci, 6 a 7 let: před návštěvou u otce se pomochí, mladší má sebevražedné myšlenky.“

Dívka, 6 let: je agresivní k matce.

Dívka, 8 let: přála si k narozeninám: „aby už tatínek na maminku nekřičel.“

Dcera, 3 roky, po návštěvě u otce: „maminka není rodina, maminka je kurva.“

Syn, 11 let: „maminko, nemůžeme si najít jiného tatínka?“

Syn, 12 let: po útoku na matku křičel, že se zastřelí. ⁴⁷

---

⁴⁶ ROSA. *Kvůli dětem* [online]. Praha, 2018 [cit. 24.3.2018]. Dostupné <http://rosa-os.cz/kvuli-detem/.io>

⁴⁷ ROSA. *Sociologická sonda ROSA: Domácí násilí* [online]. Praha, 2018 [cit. 20.3.2018]. Dostupné <http://rosa-os.cz/wp-content/uploads/2014/05/statistika-za-2013.pdf>, s. 14.

2. Organizace ROSA

„Pomáhám ženám – obětem násilí“⁴⁸

Rosa je nestátní nezisková organizace specializující se na pomoc ženám - obětem domácího násilí - a jejich dětem v oblasti prevence násilí. Své činnosti zaměřuje na přímou komplexní pomoc ženám – obětem domácího násilí a jejich dětem a na prevenci tohoto jevu. Usiluje o zlepšení systému pomoci ženám – obětem domácího násilí a jejich dětem. Součástí pomoci je i odborné specializované poradenství a komplexní pomoc pro oběti domácího násilí, mezi něž patří:

- krizová intervence,
- speciálně-terapeutické poradenství,
- vytvoření bezpečnostního plánu,
- poskytování utajeného azylového bydlení pro oběti domácího násilí,
- telefonická krizová pomoc pro všechny oběti domácího násilí.

Rosa pomáhá ženám již od roku 1993 - nejprve jako nadace, od roku 1998 jako občanské sdružení a od 1. 1. 2004 jako spolek.

Organizace Rosa nabízí klientkám tyto služby:

- azylový dům,
- odborné sociální poradenství,
- telefonickou krizovou pomoc,
- kurzy a semináře.⁴⁹

Azylový dům - adresa azylového domu je utajena, příjem klientek probíhá na dvou adresách: Na Slupi 14 a Podolská 242. Azylový dům s utajenou adresou pro ženy, oběti domácího násilí, umožňuje ženám a jejich dětem zajistit formou pobytové služby ochranu před násilným partnerem. Tato služba poskytuje nejen ubytování, ale i odbornou péči formou sociálně právního a sociálně psychologického poradenství tak, aby se klientky

---

⁴⁸ ROSA. *Domácí násilí*[online]. Praha, 2018 [cit. 20.3.2018]. Dostupné <http://rosa-os.cz/>.

⁴⁹ ROSA. *Domácí násilí*[online]. Praha, 2018 [cit. 20.3.2018]. Dostupné <http://rosa-os.cz/>.

uměly vyrovnat s prožitým násilím a vrátit se zpět do běžného života bez násilí. Azylový dům poskytuje ochranu a bezpečí před násilným partnerem, odborné poradenství s cílem pochopení cyklu násilí a sociálně právní podporu pro uplatnění zákonných nároků, podporu a posílení formou skupinových setkání, přípravu na návrat do života bez násilí a posilování klientek, aby našly sílu a dokázaly změnit svou situaci. Cílovou skupinou azylového domu jsou ženy a jejich děti - oběti domácího násilí. Oběti jsou ohroženy násilnickým partnerem, ocitají se v nepříznivé sociální situaci nebo nejsou schopny svou situaci vyřešit vlastními silami.

Pobytová služba je poskytována ženám, které jsou ohroženy na životě a skrývají se před násilným partnerem, dospělým ženám starší 18 let bez dětí, či s maximálně 3 dětmi do 18 let věku, ženám, které jsou hlášeny v ČR k trvalému pobytu po dobu delší než tři měsíce, ženám, které vysloví zájem o nabízenou sociální službu a o aktivní spolupráci.⁵⁰

ROSA pořádá pravidelně školení a semináře o domácím násilí pro odbornou veřejnost – sociální pracovníky, policisty, zdravotníky, pracovníky městských úřadů, studenty. Během školení jsou (i s ohledem na cílovou skupinu posluchačů) probírány základní informace o domácím násilí a specifika tohoto jevu, mýty obklopující násilí, a především zásady práce s obětí domácího násilí.

ROSA se účastní akce „Pohyb pomáhá.“ Tato akce vznikla na podporu týraných žen s tím, že i pohyb jim může postupně zvyšovat sebevědomí, což jim může pomoci z jejich těžké situace. Zakladatelkou je Hana Kynychová, která vychází ze svých osobních zkušeností, kdy ji týral její bývalý partner.

---

⁵⁰ ROSA. *Azylový dům*[online]. Praha, 2018 [cit. 27.3.2018]. Dostupné <http://rosa-os.cz/nase-sluzby/azylovy-dum/>.

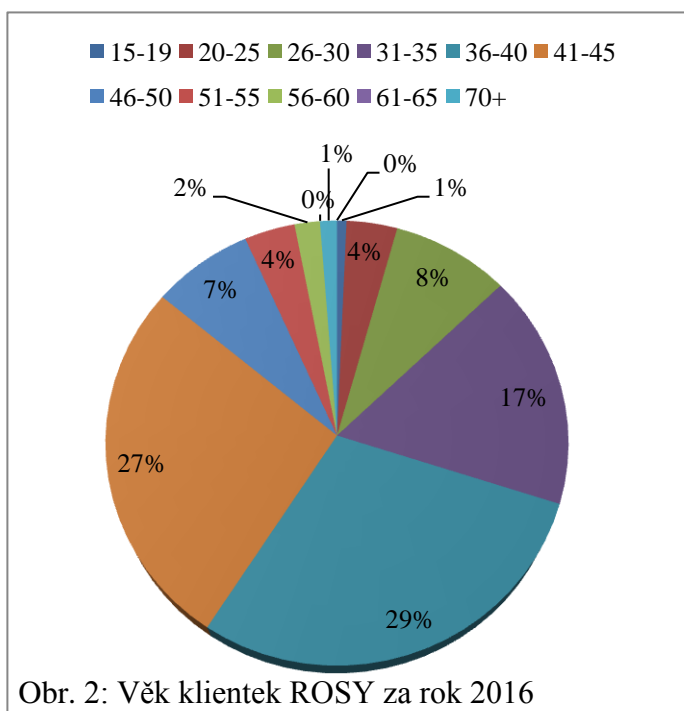
Obr.2: ROSA. *Statistika za rok 2016*[online]. Praha, 2017 [cit. 7.4.2018]. Dostupné <http://rosa-os.cz/wp-content/uploads/2017/11/ROSA-statistika-za-2016-web.pdf>.

Poskytování odborné telefonické krizové pomoci je zaměřeno na pomoc všem obětem domácího násilí, které se ocitají v krizové životní situaci a nejsou schopny svou situaci řešit vlastními silami. Posláním služby je nejen krizová pomoc všem obětem domácího násilí v ohrožení života, ale i odborná pomoc jejich blízkým, svědkům domácího násilí, vedená vyškolenými zaměstnanci.

ROSA – centrum pro ženy, se dlouhodobě zabývá problematikou domácího násilí, proto vítá všechna opatření, jejichž cílem je pomoci obětem. Jedním z těchto opatření je institut vykázání, zakotvený v zákoně o Policii ČR, č. 273/2008 Sb. V

V informačním a poradenském centru ROSA se velmi často setkávají s tím, že klientky – oběti – nejsou o možnosti vykázání násilné osoby ze společné domácnosti informovány nebo mají zkreslené představy o svých právech.⁵¹

Novela zákona o policii, která vstoupila v platnost 1. 1. 2009, přidala policistům pravomoci ohledně řešení situací domácího násilí v krátkém časovém horizontu a bez náročné administrativy. Policista má oprávnění při zásahu okamžitě vykázat násilnou

Obr. 2: Věk klientek ROSY za rok 2016

osobu ze společné domácnosti, a to v situaci, kdy lze důvodně předpokládat, že by se dopustila dalšího útoku. Jednoduše řečeno, vykázání je preventivní opatření mající zabránit dalším útokům. Trvá 10 dnů, je však možné ho postupně prodlužovat až na dobu půl roku. Zkrátit vykázání možné není ani na základě žádosti oběti. Policista může násilnou osobu vykázat i v její nepřítomnosti. Násilná osoba je vždy písemně informována a jsou jí sdělena

její práva a povinnosti a jakékoli porušení je mařením výkonu úředního rozhodnutí. Vykázaná násilná osoba musí okamžitě opustit vymezený prostor, kam se nesmí vracet,

⁵¹ROSA. *Odborné poradenství*[online]. Praha, 2018 [cit. 27.3.2018]. Dostupné <http://rosa-os.cz/nase-sluzby/odborne-poradenstvi/>.

musí taktéž odevzdat všechny klíče od společného obydlí a nesmí kontaktovat oběť. Vykázaná osoba má právo si vzít své osobní věci nebo věci, které potřebuje pro výkon povolání. Oběť je policistou informována o možnosti podat si žádost o předběžném opatření na prodloužení vykázaní soudní cestou.⁵²

Pokud žena setrvává v jedné domácnosti s násilným partnerem, měla by myslet na bezpečnostní plán, který by ji mohl pomoci v naléhavé situaci. Tento plán pro týrané ženy sestavuje ROSA.

Týraná žena by dle bezpečnostního plánu měla dělat následující činnosti:

- *mít u sebe vždy důležitá telefonní čísla,*
- *mít na jednom místě (např. v kabelce či tašce, kterou si může vzít vždy s sebou) peníze, doklady, mobil nebo telefonní kartu,*
- *důležité doklady, náhradní klíče či základní oblečení si uschovat u někoho, komu důvěřuje nebo v zaměstnání,*
- *promyslet si, kam může v případě akutního nebezpečí odejít (k rodičům, kamarádce, do krizového centra či azylového domu),*
- *promyslet si únikovou cestu z bytu, nezůstávat s partnerem o samotě a na místech bez možnosti úniku (koupelny, kuchyně atp.),*
- *říct někomu o tom, co se doma děje,*
- *požádat sousedy o pomoc a dohodnout si s nimi nějaký signál, po kterém přivolají policii,*
- *je-li v nebezpečí, volat policii – 158, případně linku 112.⁵³*

Týraná žena, která se rozhodlá opustit svého partnera a zároveň opustit svůj domov, si musí důkladně naplánovat kroky, které se chystá v následujících dnech podniknout. Pokud má žena s partnerem děti, je velmi důležité, aby dala svému partnerovi vědět ještě před odchodem z domova, že odchází i s dětmi na bezpečné místo z důvodu stupňujícího se násilí a strachu o bezpečí své i svých dětí. Žena může nechat např. vzkaz na stole nebo partnera informovat pomocí elektronické zprávy. Přes Oddělení sociálně právní ochrany

---

⁵²ROSA. *MOJE PRÁVO- Právní pomoc pro ženy- oběti domácího násilí*. Praha, s. 19.

⁵³ROSA. *Bezpečnostní plán*[online]. Praha, 2018 [cit. 28. 3. 2018]. Dostupné <http://rosa-os.cz/informace-pro-zeny/bezpecnostni-plan/>.

děti může žena kontaktovat otce, aby mu sdělila zdravotní stav nezletilých dětí. Tato instituce by ženě měla být nápomocná a nesdělovat místo dočasného pobytu, nebo ženě pomoci při prvních krocích spojených s podáním žádosti o svěření nezletilých dětí do péče. Pro lepší pocit bezpečí může žena v bytě, kde nemá partner trvalé bydliště (pokud ano, dopustila by se trestného činu), vyměnit zámky, nebo nainstalovat bezpečnosti dveře a zámky⁵⁴

Žena by měla mít promyšlené, koho by bylo možné obeznámit s tím, že s partnerem již nežije, a pokud by se objevil u domu nebo dětí, aby zavolali policii. Instituce a osoby, které jsou v kontaktu s dětmi, jako může být mateřská škola, kroužky, by měly být od ženy informovány o tom, kdo smí děti vyzvedávat. Mezi jedno z mnoha opatření patří, aby se žena vyhýbala místům, kam obvykle chodila s partnerem, nebo kde je vysoká šance se potkat. Pokud partner zná cestu do práce své ženy, je dobré, aby žena změnila trasu cesty, změnila trasy, nebo chodila bočním východem.

Seznam věcí, které žena při odchodu nesmím zapomenout:

- občanský průkaz, pas
- rodné listy (svůj i dětí)
- průkaz zdravotní pojišťovny
- lékařské zprávy
- peníze, kreditní a vkladní knížky
- klíče od bytu, auta, kanceláře
- řidičský a technický průkaz
- léky
- náhradní oblečení
- oddací list
- nájemní smlouvu
- oblíbená hračka dítěte
- dokumenty o hypotéce
- předměty citové hodnoty⁵⁵

---

⁵⁴ ROSA. *Bezpečnostní plán*[online]. Praha, 2018 [cit. 29. 3. 2018]. Dostupné <http://rosa-os.cz/informace-pro-zeny/bezpecnostni-plan/>.

⁵⁵ ROSA. *Bezpečnostní plán*[online]. Praha, 2018 [cit. 27. 3. 2018]. Dostupné <http://rosa-os.cz/informace-pro-zeny/bezpecnostni-plan/>.

Pokud klientka zavolá do organizace, sociální pracovnice se snaží zjistit důležité informace, jako je například, kde se žena nachází, jestli jsou v domácnosti děti, kde se momentálně nachází partner, a pokud bude žena kontaktována ze strany organizace ROSA, jestli to může být na stejné číslo, ze kterého volá, v jaké hodiny může organizace volat a jestli je bezpečnější zavolat, nebo napsat SMS zprávu. Sociální pracovnice také ženě radí, aby si v telefonu neukládala kontakt na ROSU, jako ROSA, ale například jménem kamarádky, nebo rodičů, pod jakým jménem se má sociální pracovnice představit, až bude ženu kontaktovat, a aby smazala navštívené webové stránky organizace. Pokud se žena dostaví na předem smlouvenou schůzku, přijmou ji dvě sociální pracovnice, které spolu s ní řeší její problém. Žena jako první vyplní dotazník, který se sociálním pracovnícím dokáže lépe zorientovat, jakým typem domácího násilí si žena prošla, jaký typ násilného partnera ji týral, jestli k ohrožování používal zbraně, či jestli domácímu násilí přihlížely děti. Po tomto úvodním sezení si žena domlouvá schůzky, kde řeší momentální fázi domácího násilí, nebo jak pokračuje v odchodu od partnera a nedostává již zmiňované rady.

3. Projekt Magdala

Projekt Magdala je z dílny Arcidiecézní charity Praha. Posláním poradny je prostřednictvím odborných pracovníků poskytovat oporu, podporovat a rozvíjet s respektem k jedinečnosti každého člověka z cílové skupiny činnosti, které nezvládne vlastními silami, umožnit mu tak naplnění individuálních potřeb, vést ho k samostatnosti a sociálnímu začleňování. Poradna Magdala poskytuje bezplatně ambulantní i terénní formou odborné sociální poradenství. Poradna Magdala využívá a pracuje v rámci celorepublikové charitní sítě. Cílem poradny je podpořit člověka v jeho rozhodnutí, které vede ke změně a řešení jeho aktuální tíživé situace, doprovázení ho procesem změn, které směřují k samostatnému a bezpečnému způsobu života bez potřeby podpory institucí.

Cílové skupiny Poradny jsou oběti domácího násilí, oběti obchodu s lidmi, osoby v krizi, rodiny s dětmi, osoby, které vedou rizikový způsob života, nebo jsou tímto způsobem života ohroženy.

Mezi poskytované služby patří zprostředkování ubytování v režimu utajení, sociálně-právní poradenství, sociálně-terapeutické poradenství, asistovaná setkávání rodiče

s dítětem, asistované předávání dítěte mezi rodičem, podporovaná komunikace a preventivní aktivity.⁵⁶

Je-li žena napadena parterem, měla by bezprostředně zavolat Policii ČR, pokud nemá přístup k telefonu, měla by se pokusit zavolat si pomoc například od sousedů. Po příjezdu policie ihned informovat o situaci a ukázat důkazy - zničené oblečení, modřiny, ukázat zničený byt. Jestliže žena zůstává s násilným partnerem, Magdala doporučuje ženě, aby se chránila podle rad Bezpečnostního plánu. Ten radí, aby si žena všímala příznaků útoku agresora, jako je opilost, hádka, křik. Plán radí, aby si žena promyslela, jak bude v případě útoku jednat, aby nezůstávala s partnerem v místnostech bez možnosti útěku. Mít u sebe vždy připravené zavazadlo s nejpotřebnějšími věcmi u kamarádky nebo sousedů. Promyslet si, kam v případě útěků žena odejde. Nestydět se vyhledat odbornou pomoc.⁵⁷

Projekt Magdala každý poslední čtvrtek v měsíci poskytuje potravinovou a drogistickou pomoc. Poskytuje potravinové a drogistické balíčky pro jedince nebo rodiny. Balíčky obsahují nejnnutnější potřeby na měsíc. Maminky s dětmi dostávají i balík plen pro děti. Pokud rodina nebo jednotlivec potřebuje akutní pomoc s balíčky, může si zavolat do Poradny, kde mu dle zásob a možností bude balík vydán i mimo výdejní den. V Magdale má každý sociální pracovník své zaměření a své klienty.

4. Bílý kruh bezpečí

Bílý kruh bezpečí je zapsaný spolek s působností v celé ČR, založený v roce 1991. Posláním Bílého kruhu bezpečí sleduje tyto tři cíle: poskytovat přímou pomoc obětem a svědkům trestných činů, podílet se na prevenci kriminality a usilovat o zlepšení práv a postavení poškozených v trestním řízení.⁵⁸

---

⁵⁶MAGDALA.Poradna Magdala, , [online]. Praha [cit. 26.3.2018]. Dostupné: <http://praha.charita.cz/sluzby/magdala/>.

⁵⁷MAGDALA.Poradna Magdala, , [online]. Praha [cit. 26.3.2018]. Dostupné: <http://praha.charita.cz/sluzby/magdala/pro-ty-kdo-zazivaji-domaci-nasili/>.

⁵⁸BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Bílý kruh bezpečí*, [online]. Praha, 2007 [cit. 26.3.2018]. Dostupné: <http://www.domacinasili.cz/bily-kruh-bezpeci/>.

Bílý kruh bezpečí v devíti poradnách v republice poskytuje odbornou, bezplatnou, nestrannou a diskrétní pomoc obětem trestných činů, svědkům a pozůstalým po obětech, včetně morální a emocionální podpory.⁵⁹

Přímá pomoc je postavena na osobním kontaktu s dvojicí konzultantů, právníkem a odborníkem na psychologickou pomoc.

Tuto službu poskytuje bezplatně v roli dobrovolníků 320 osob. Bílý kruh bezpečí má 13 registrovaných služeb, z toho nonstop telefonickou linku DONA pro pomoc lidem ohroženým domácím násilím, Intervenční centrum Ostrava pro osoby ohrožené domácím násilím v regionech Moravskoslezského kraje a nonstop linku telefonické krizové pomoci obětem trestných činů, a eviduje více než 45.000 kontaktů s občany, kteří u této organizace hledali pomoc. Bílý kruh bezpečí pořádá nejen přednášky pro širokou a odbornou veřejnost, ale také výcviky a semináře. Také vydává množství letáků, brožur, manuálů a jiných tiskovin, spolupracuje s médii, se státními i nevládními organizacemi. První krok, jaký Bílý kruh doporučuje při násilném chování, je, se o svém trápení někomu svěřit. Druhý krok, který organizace doporučuje, je telefonát na některou z linek důvěry, nebo organizaci zabývající se domácím násilím. V případě nebezpečí je doporučeno zavolat Policii ČR.⁶⁰

Kontakt na Bílý kruh bezpečí:

U Trojice 1042/2,

150 00 Praha 5

e-mail: centrala.praha@bkb.cz

tel.: 257 317 110- nepřetržitě a zdarma.⁶¹

Bílý kruh neposkytuje studentům možnost osobního setkání, veškeré informace jsou tedy dostupné na internetových stránkách <https://www.bkb.cz/>.

---

⁵⁹ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Bílý kruh bezpečí*, [online]. Praha, 2007 [cit. 26.3.2018]. Dostupné: <http://www.domacinasili.cz/bily-kruh-bezpeci/>.

⁶⁰ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Bílý kruh bezpečí*, [online]. Praha, 2007 [cit. 26.3.2018]. Dostupné: <http://www.domacinasili.cz/bily-kruh-bezpeci/>.

⁶¹ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Bílý kruh bezpečí*, [online]. Praha, 2007 [cit. 26.3.2018]. Dostupné: <http://www.domacinasili.cz/bily-kruh-bezpeci/>.

Bílý kruh bezpečí vytváří pro oběti domácího násilí Bezpečnostní plán, který je k dispozici na již zmíněných webových stránkách.

- „u někoho, komu věříte, si uschovejte náhradní klíče, oblečení, důležité dokumenty, lékařské předpisy a nějaký peněžní obnos,
- uschovejte si jakýkoli důkaz o násilí (roztrhané oblečení, fotografie modřin a zranění atd.),
- naplánujte si nejbezpečnější dobu k případnému útěku,
- pamatujte si, kam se můžete obrátit o pomoc. Řekněte někomu, co se s vámi děje, noste s sebou telefonní čísla svých přátel, příbuzných a azylových domů,
- pokud jste v nebezpečí a potřebujete pomoc, zavolejte policii (tísňové volání 158, 156, 112),
- pokud jste zraněn/a, jděte na pohotovost nebo k lékaři a oznamte, co se vám stalo. Požádejte je, aby vaši návštěvu zadokumentovali, případně vám napsali zprávu (viz materiály ke stažení – informační karty),
- poučte své děti a určete jim bezpečné místo v bytě (pokoj, který jde zamknout) nebo v okolí (např. sousední dům, kam se mohou uchýlit, pokud potřebují pomoc),
- ubezpečte je, že jejich úkolem je zůstat v bezpečí a ne ochraňovat vás,
- domluvte si signál se sousedy – např. světlo venku je rozsvícené, zavolejte policii...
- pokud jste napaden/a během telefonování na policii – nechejte telefon vyvěšený, hlasitě mluvte a křičte,
- když přijede policie, jděte s ní do jiného pokoje, abyste mohl/a mluvit bez přerušování,
- neodmítejte lékařské vyšetření,
- po útoku neuklízejte ihned – důkazy (rozbité sklo, potrhané oblečení, chomáče vlasů...) sesbírejte do igelitového sáčku a předejte policii,
- škody vyfotografujte, snímky dejte vyvolat i s datem,
- zjistěte si jména a čísla policistů,
  - o Zeptejte se policistů:
- bude pachatel/ka do večera nebo v noci propuštěn/a?
- jak mě ochráníte, pokud se rozzuří a stane se násilnější?

- *bylo by lepší, kdybych odešel/odešla?*⁶²
Bílý kruh bezpečí přidává seznam užitečných rad pro možný únos dětí:
- *„učte své děti rozpoznat, kde se nacházejí (jména měst, restaurací, cest...), vyznat se v mapě,*
- *naučte je nechávat vzkazy na ubrouscích nebo na papírových utěrkách na toaletách,*
- *naučte je, jak požádat o pomoc lidi oblečené v policejních nebo vojenských uniformách.*⁶³

5. Policie ČR ve vztahu k domácímu násilí

Pokud se na Policii ČR (dále jen Policie) dostane oznámení o incidentu napadení, je úkolem Policie nejen prošetření v rámci přestupkového nebo trestního řízení, ale také a především ochrana oběti. Ještě před příjezdem na místo určení se policista snaží získat maximum možných informací o případu. Policista po příjezdu na místo incidentu musí jako první zajistit bezpečnost napadené osoby, ohrožených dětí, nebo zastavit rozbíjení předmětů, popřípadě zajištění lékařského ošetření. Po těchto krocích zjišťuje, zda se jednalo o domácí násilí. Po zjištění policista zajišťuje a zaznamenává veškeré důkazy z místa činu, užitečné pro další vyšetřování. Pro ochranu oběti může policista využít řadu opatření. Může pachatele omezit na svobodě na dobu maximálně 24 hodin, popřípadě ho zadržet. Tuto dobu může oběť domácího násilí využít pro řešení základních problémů, jako je se dostat z dosahu pachatele. Před dalšími útoky může policista využít institutu krátkodobého vykázání ze společného obydlí. Podle míry rizika hrozby v pokračování násilí policista vyhodnocuje situaci na místě incidentu. Mezi častá rizika dalšího útoku patří alkohol, či jiné návykové látky. V poměru vykázaných mužů a žen je počet případů 90:10. Policie řeší ročně okolo 6 000 až 6 500 případů se znaky domácího násilí. Často je ohlášení domácího násilí ohlášeno od sousedů či lékařů.⁶⁴

⁶² BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Bílý kruh bezpečí*, [online]. Praha, 2007 [cit. 26.3.2018]. Dostupné: <http://www.domacinasili.cz/prakticke-rady/bezpecnostni-plan/>.

⁶³ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Bílý kruh bezpečí*, [online]. Praha, 2007 [cit. 26.3.2018]. Dostupné: <http://www.domacinasili.cz/prakticke-rady/bezpecnostni-plan/>.

⁶⁴ Příloha č. 1- Komunikace s Policií ČR.

6. Pomoc obětem domácího násilí

První pomoc oběť obvykle žádá až ve chvíli, kdy se cítí ohrožena nebo byla napadena takovým způsobem, který ji ohrozil na životě. Při takovém setkání by se měl sociální pracovník vyzbrojit trpělivostí a dostatkem času. Sociální pracovník často bývá první, komu se žena se svým trápením svěří. Při prvním kontaktu je důležité zajistit klidné a příjemné prostředí, bez případného rušení telefonu, kolegů nebo hluku. Tato schůzka by se měla vymezit délkou konzultace a dodržet ji. První schůzka je důležitá pro identifikaci domácího násilí. Sociální pracovník se dotazuje ženy na zahájení násilí, jeho vývoj a formy, jak dlouho domácí násilí trvá, jaké bylo nehorší napadení a mnoho dalších otázek. Tímto dotazováním si sociální pracovník ujasní, co nastartovalo domácí násilí, co útoku předcházelo, také je důležité zjistit, co ohrožená osoba prožívá. V případě, že žena zůstává ve společné domácnosti s pachatelem, je potřeba jí vytvořit bezpečnostní plán, jehož cílem je minimalizovat ohrožení oběti. Pokud si žena může odchod z domácnosti naplánovat, je výhoda, že si může připravit věci osobní potřeby, nebo důležité dokumenty. Bezpečnostní plán vytváří strategie, které může žena v případě ohrožení využít.⁶⁵

Plán vychází především z povahy násilníka, z typů útoků, možností ochrany, nebo okamžité pomoci v okolí. Součástí bezpečnostního plánu je mít připravené příruční zavazadlo s potřebnými věcmi pro případný odchod.

Obsah zavazadla by měl obsahovat rodné listy (svůj i dětí), občanský průkaz, kartičky pojišťovny, řidičský průkaz, bankovní karty, léky, lékařské záznamy o napadení, důležitá tel. čísla, klíče, oblíbenou hračku dětí. Bezpečnostní plán posiluje naději, že je z domácího násilí cesta ven.⁶⁶

Pracovníci v intervenčních centrech a poradnách jsou odborníci a vyškolení lidé. Radí ženám, jak se zachovat v případě dalšího napadení, sestaví bezpečnostní plán a ženy si pak mohou promyslet další krok. Pokyny pro bezpečnostní plán obsahují rady, které žena může podniknout pro ochranu svou i svých dětí. Ne každý se obrátí na pomoc sociálního pracovníka. Může to být z mnoha důvodů – chce si své problémy vyřešit sám, celou situaci považuje za osobní selhání, bojí se důvěřovat někomu dalšímu a neví, co od

---

⁶⁵ BEDNÁŘOVÁ, Zdena. *Domácí násilí: zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acorus, 2009, s. 42-43

⁶⁶ BEDNÁŘOVÁ, Zdena. *Domácí násilí: zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acorus, 2009, s. 44-45.

takového pracovníka čekat. Když ale žena vyhledá pomoc, nemusí to být pouze sociální pracovník, ale může využít služeb azylového domu, intervenčního centra nebo terapie.⁶⁷

Závěr

Cílem této práce byla komparace pomoci týraným ženám, která je poskytována v organizacích, které se tímto problémem zabývají, spolu s pomocí, která je ženám k dispozici v literatuře, nebo odborných článcích. Do srovnávaných organizací byly zapojeny čtyři organizace. První představenou organizací je ROSA, která se v porovnání se zmíněnou literaturou ve velké míře shoduje. V obou případech je doporučeno, aby klientka využila bezpečnostního plánu, který ve svých pokynech radí, co dělat a zabalit si sebou v případě náhlého útěku od partnera. ROSA takový plán s klientkou probere na konzultaci a klientce poradí, nebo vysvětlí. Stejně tak jako literatura zmiňuje možnost pomoci v azylových domech, tak i ROSA má svůj azylový dům s utajenou adresou, ve kterém svým klientkám pomáhá dostat se z nelehké situace. Sama ROSA vydává publikace pro poskytnutí pomoci a rad pro týrané ženy.

Druhou zmíněnou organizací je Projekt Magdala. Podobně jako ROSA se řídí bezpečnostním plánem, který má podobnou koncepci jako bezpečnostní plán z ROSY či literatury, je jen upraven na požadavky konkrétní organizace. Další pomocnou službou je asistence při předávání dětí mezi rodiči, pokud toho rodiče nejsou schopni svépomocí, nebo je to rozhodnutí soudu. Stejně jako ROSA má i Projekt Magdala svůj azylový dům. Magdala poskytuje i věcnou pomoc ženám, jako je oblečení, nebo pleny pro děti. V komparaci s literaturou je Projekt Magdala také velmi shodný.

Další v řadě zmiňovaných organizací je Bílý kruh bezpečí. Bílý kruh bezpečí poskytuje nespočetné množství pomoci. Jedna z pomoci se zaměřuje i na domácí násilí. Bílý kruh bezpečí se ve své pomoci týraným ženám shoduje jak s ostatními organizacemi, tak s literaturou ve vypracování bezpečnostního plánu. Mimo jiné přidává i seznam užitečných rad pro rodiče dětí, zejména praktické rady, jak se zachovat při možném únosu. Všechny tyto tři zmíněné organizace poskytují obětem domácího násilí mimo jiné i telefonickou pomoc. Porovnání těchto tří organizací dospělo k výsledku, že jsou shodné nejen s odbornou literaturou, ale také mezi sebou.

---

⁶⁷ BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1786-6, s. 106.

Poslední zmíněnou institucí je Policie ČR. S Policií jsem komunikovala skrze elektronickou komunikaci. Po oslovení Policie reagovala žádostí o zaslání otázek a podnětů. Následně Policie odpověděla v plném rozsahu na vytvořené otázky. Policie má vůči organizacím zabývajícím se domácím násilím značnou výhodu z důvodu zákonem poskytnutých kompetencí, které může použít proti násilníkovi, zejména vykázání násilníka ze společné domácnosti. Oběti domácího násilí plynou značné výhody z oznámení násilí právě Policii, která může právně zakročit. Zároveň se postižená oběť může obrátit na organizaci, která v tomto případě zafunguje jako podpůrný prostředek pro zvládnutí této nepříjemné životní situaci.

Seznam literatury

- BEDNÁŘOVÁ, Zdena. *Domácí násilí: zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acorus, 2009, ISBN 978-80-254-5422-0.
- BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Děti*, [online]. Praha, 2010 [cit. 26. 3. 2018]. Dostupné: <http://www.domacinasili.cz/ohrozene-osoby/deti/>.
- BUSKOTTE, Andrea, VANÍČKOVÁ HORNÍKOVÁ, Lucie (ed.). *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1786-6.
- CONWAYOVÁ, Helen L. *Příručka pro současné i potencionální oběti*. Praha: Albatros, 2007. ISBN 978-80-00-01550-7.
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha: Grada, 2008. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8.
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila a Petra VITOUŠOVÁ. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2014-2.
- DALIGAND, Liliane a Véronique BEDIN. *Násilí v partnerských vztazích*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0718-4.
- JURKOVÁ, Kristýna. *Problematika týraných a zneužívaných žen*. Praha, 2017. *Absolventská práce. PED Evropská*. Vedoucí práce Mgr. Jana Poláčková
- KŇAPOVÁ, Kateřina. *Mít či nemít svoje Doma: dopady zavedení dostupného a sociálního bydlení na ženy*. Vydání první. Praha: Alternativa 50+, 2015, 16 stran. ISBN 978-80-905711-5-0.
- MARVÁNOVÁ VAGROVÁ, Branislava. *Intervence v případech domácího násilí: Manuál pro zdravotníky*. Praha: ROSA, 2016.
- MATOUŠKOVÁ, Ingrid. *Aplikovaná forenzní psychologie*. Praha: Grada, 2013. ISBN 9788024745800.
- PENCE, Ellen. *V našem vlastním zájmu: Proces osobní a sociální změny*. ISBN X24870.
- ROSA. *MOJE PRÁVO- Právní pomoc pro ženy- oběti domácího násilí*. Praha: Philip Morris ČR, 2015.
- ROSA. *Rosa* [online]. Praha, 2017 [cit. 13. 3. 2018]. Dostupné <http://rosa-os.cz/>.

ROSA. *Statistická sonda ROSA za rok 2003* [online]. Praha, 2003 [cit. 13.3.2018]. Dostupné http://rosa-os.cz/wp-content/uploads/2014/05/2003_STATS.pdf.

ROSA: Od dobrého úmyslu k dobré spolupráci- manuál pro efektivní interdisciplinární spolupráci v případech domácího násilí. Druhé, doplněné vydání. Praha: Sondy, s. r. o., 2008.

SCHWARTZ, Dianne. *Týraná: příběh ženy, která čelila domácímu násilí*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0078-9.

ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.

VANÍČKOVÁ, Eva, Zuzana HADJ-MOUSSOVÁ a Hana PROVAZNÍKOVÁ. *Násilí v rodině: syndrom zneužívaného a zanedbávaného dítěte*. Dot. Praha: Karolinum, 1995, 64 s. ISBN 80-7184-008-4.

VOŇKOVÁ, Jiřina a Ivana SPOUSTOVÁ. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. 2., přeprac. vyd. Praha: proFem, 2008. ISBN 978-80-903626-7-3

Seznam příloh

Příloha č. 1- Komunikace s Policií ČR

Domácí násilí – odpovědi na dotazy pro účely bakalářské práce

Na základě Vaší žádosti ze dne 19. března 2018 týkající se problematiky domácího násilí níže zasiláme odpovědi na položené dotazy.

Jak policie ČR postupuje při ohlášení domácího násilí od ženy

Při oznámení incidentu je úkolem Policie ČR nejen provedení šetření v rámci přestupkového nebo trestního řízení, ale především ochrana ohrožené osoby. Již před příjezdem na místo se policista snaží získat maximum potřebných informací o aktuálním incidentu, o ohrožené a násilné osobě (držení střelné zbraně, alkohol, drogy, trestní minulost), předchozích incidentech či vykázaních. Na místě incidentu je jeho úkolem v první řadě zastavit právě probíhající násilí, ohrožování dětí, rozbíjení předmětů apod., oddělit od sebe účastníky incidentu a zajistit lékařské ošetření v případě zranění osob. Dále musí zjistit, zda se v místě incidentu nacházejí děti, a přesvědčit se, zda jsou v pořádku. Následně zjišťuje, zda se jedná o domácí násilí, za tím účelem shromažďuje a zaznamenává veškeré důkazy z místa činu, které mohou být užitečné pro další vyšetřování (zejména stopy po předchozím násilí na osobách či věcech, výpovědi účastníků incidentu a svědků apod.). K ochraně oběti může policista využít řadu opatření. Za splnění zákonných podmínek může krátkodobě omezit násilnou osobu na svobodu, tj. zajistit ji na dobu max. 24 hodin podle § 26 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o PČR), popř. ji zadržet podle § 76 trestního řádu, pokud je podezřelá ze spáchání trestného činu. Během této doby může oběť domácího násilí vyřešit nejzákladnější problém, tzn. dostat se bez překážek z dosahu násilníka. K ochraně ohrožené osoby před dalšími útoky násilné osoby může policie využít institutu krátkodobého vykázaní násilné osoby ze společného obydlí (§ 44 zákona o PČR). Policista vyhodnocuje situaci na místě z hlediska rizika hrozby pokračování násilí po odjezdu policie, a hrozí-li nebezpečí, že se násilná osoba žijící společně s ohroženou osobou dopustí vůči ní nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě (např. ublížení na zdraví, omezování či zbavení osobní svobody, vydírání, vražda atd.) nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti (např. znásilnění atd.), násilnou osobu vykáže.

Jak často žena takové obvinění na pachatele stáhne?

K trestnímu stíhání násilné osoby za úmyslný trestný čin typický pro domácí násilí (trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí) souhlas poškozeného (oběti) není třeba. K některým trestným činům, které mohou být spáchány v souvislosti s domácím násilím (ublížení na zdraví), však souhlas poškozeného nutný je (viz trestní řád). Souhlas s trestním stíháním lze vzít zpět kdykoliv, i v průběhu řízení před odvolacím soudem. Policie ČR proto nemáme požadované údaje k dispozici.

Jak často hraje roli alkohol?

Tyto údaje nejsou v rámci statistik policie ČR sledovány. Případy, kdy je násilná případně i ohrožená osoba pod vlivem alkoholu, jsou však poměrně časté. Závislost násilné osoby na alkoholu či jiných návykových látkách patří mezi rizikové faktory při vyhodnocování rizika dalšího útoku na ohroženou osobu.

Jak často je útočníkem žena?

V drtivé většině případů je vykázanou osobou muž. Počet případů, kdy je vykázanou osobou žena, se pohybuje v jednotkách procent – do 10%.

Jak často dostáváte ohlášení o domácím násilí?

Policie ČR řeší ročně cca 6000 – 6500 incidentů se znaky domácího násilí, ke kterým policisté vyjíždějí nebo je řeší na základě oznámení na služebně. V některých případech není nakonec domácí násilí prokázáno, pečlivá dokumentace případu však má význam pro případné další výjezdy do domácnosti.

Ohlašuje domácí násilí i někdo jiný než oběť?

Oběť nahlašuje domácí násilí ve většině případů, někdy tak učiní rodinní příslušníci, sousedé (zejména jednotlivé incidenty), ošetřující lékař atd.

Po jaké době většinou žena ohlásí domácí násilí?

Tyto údaje nejsou v rámci statistik Policie ČR sledovány, běžně však oběť žije v násilném vztahu několik let, než se odhodlá svou situaci řešit, ať už oznámením na Policii ČR nebo s pomocí neziskové organizace.

Pokud je dítě v ohrožení kvůli domácímu násilí a jeden z rodičů je odveden policií, navštíví dítě OSPOD a odebere dítě?

Pokud se v rodině s přítomností domácího násilí nachází nezletilé děti, má policista povinnost informovat o této skutečnosti orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD). Úkolem OSPOD je dbát o zájmy takových dětí a dohlédnout, aby nebyly vystaveny týrání, ať již přímo napadáním nebo nepřímo přítomností u násilí. Podle zákona o PČR má policie v případě vykázání násilné osoby ze společného obydlí povinnost zaslat kopii úředního záznamu o vykázání příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD), žije-li ve společném obydlí nezletilá osoba. V úředním záznamu o vykázání se nezletilé děti žijící ve společné domácnosti též označují jako osoby ohrožené. Důsledkem toho je rozšíření zákazu kontaktu, spojeného s vykázáním, i na takové ohrožené děti. OSPOD pak může na základě zaslání dokumentu zjišťovat, v jakých podmínkách žije dítě v dané domácnosti a jaké dopady má násilí na jeho vývoj. Zajištění násilné osoby ani její vykázání ze společného obydlí však samo o sobě není důvodem k odebrání dítěte z péče druhého rodiče (osoby ohrožené).

Spolupracuje policie s organizacemi domácího násilí a s jakými?

Policie ČR spolupracuje s Asociací pracovníků intervenčních center (na úrovni krajů s jednotlivými intervenčními centry), a to zejména v oblasti vzdělávání policistů, předávání zkušeností a aktuálních poznatků, porovnávání statistických údajů atd. Dále spolupracujeme s Bílým kruhem bezpečí (zejména oblast vzdělávání) a dalšími organizacemi, zabývajícími se danou problematikou, v rámci konkrétních preventivních či jiných projektů (např. ROSA).

Pokud je žena kvůli domácímu násilí odvezena, kde zůstává, aby nebyla v ohrožení?

Jsou-li žena případně muž ohroženi dalším útokem, je přijato takové opatření, aby ze společného obydlí odešla násilná osoba a ohrožená osoba, případně i s nezletilými dětmi mohla zůstat ve svém domově. To znamená, že násilná osoba může být dle konkrétních okolností zajištěna, zadržena, vykázána ze společného obydlí atd. Pokud však jde o zvlášť závažné případy domácího násilí a je důvodná obava, že se např. násilná osoba i přes vykázání vrátí do společného obydlí a bude ohrožovat oběť, může ohrožená osoba využít služeb některého z azylových domů s utajovanou adresou.

Jaké jsou sazby pro pachatele a jaké jsou nejčastější?

Jednání násilné osoby (agresora) se prolíná skutkovými podstatami několika trestných činů. Nejčastěji je kvalifikováno jako trestný čin “Týrání osoby žijící ve společném obydlí” nebo trestný čin “Týrání svěřené osoby”. Může však vykazovat znaky dalších trestných činů např. znásilnění, ublížení na zdraví, omezování osobní svobody, útisk atd. Trestní sazby odnětí svobody jsou stanoveny u jednotlivých trestných činů v trestním zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.). Policie ČR nemá k dispozici statistické údaje o tom, jaké tresty a jak často jsou soudem ukládány.

Jak se postupuje, pokud je pachatel nezletilý?

V těchto případech, jsou-li splněny podmínky pro vykazání, vyrozumí policista orgán sociálně-právní ochrany dětí, který dále postupuje podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Ze zákona nevyplývá žádné omezení ohledně věku vykazované osoby, okolnosti každého konkrétního případu je však nutné posuzovat individuálně, zejména posoudit, zda je násilná osoba natolik nebezpečná, že hrozí opakovaný útok na ohroženou osobu. Co se týká místa pobytu mladistvého po dobu vykazání, nepostačí v těchto případech poskytnutí součinnosti ve smyslu § 45 odst. 3 zákona o PČR. Policie spolupracuje s orgánem sociálně-právní ochrany, který zajistí umístění mladistvého v diagnostickém ústavu (na základě návrhu na vydání předběžného opatření podle zákona o zvláštních řízeních soudních).